



www.musavat.com

# MUSAVAT

**Xəbər**  
**DTX-dən növbəti**  
**əməliyyat:**  
**icra başçısı**  
**və müavinləri**  
**qandallandı**  
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21-23 iyun 2025-ci il Şənbə № 106 (8716) Qiyməti 60 qəpik

## Gündəm

### Şimal-Cənub dəhlizi təhlükədə - Azərbaycanın seçimi



Hərbi əməliyyatlar bu beynəlxalq logistikani təhlükə altında qoyub

yazısı səh.6-da

### Rusiya separatçıları üstümüzə qaldırır - ilginç plan

yazısı səh.8-də

### İran-İsrail savaşında həlledici gün - Uzağı, sabah...

yazısı səh.5-də

### Bakıdakı "Nürnberg prosesi": Yolun harasındaşıq?

yazısı səh.4-də

### İran və İsraildə ölənlər arasında vətəndaşlarımız varmı?

yazısı səh.2-də

### Çimərlik xəstəlikləri - Plyaj həvəskarları oxusun!

yazısı səh.11-də

### Nikahlar artır, boşanmalar azalır: səbəb

yazısı səh.10-da

### SOS: "Qara vəba" qayıdır - Azərbaycanda gözlənti

yazısı səh.11-də

### Azərbaycanlı milyarderdən rüşvət qoparma skandalı

yazısı səh.14-də

### Bakıda 17 yaşlı oğlanın intiharının tükürpədicisi səbəbi

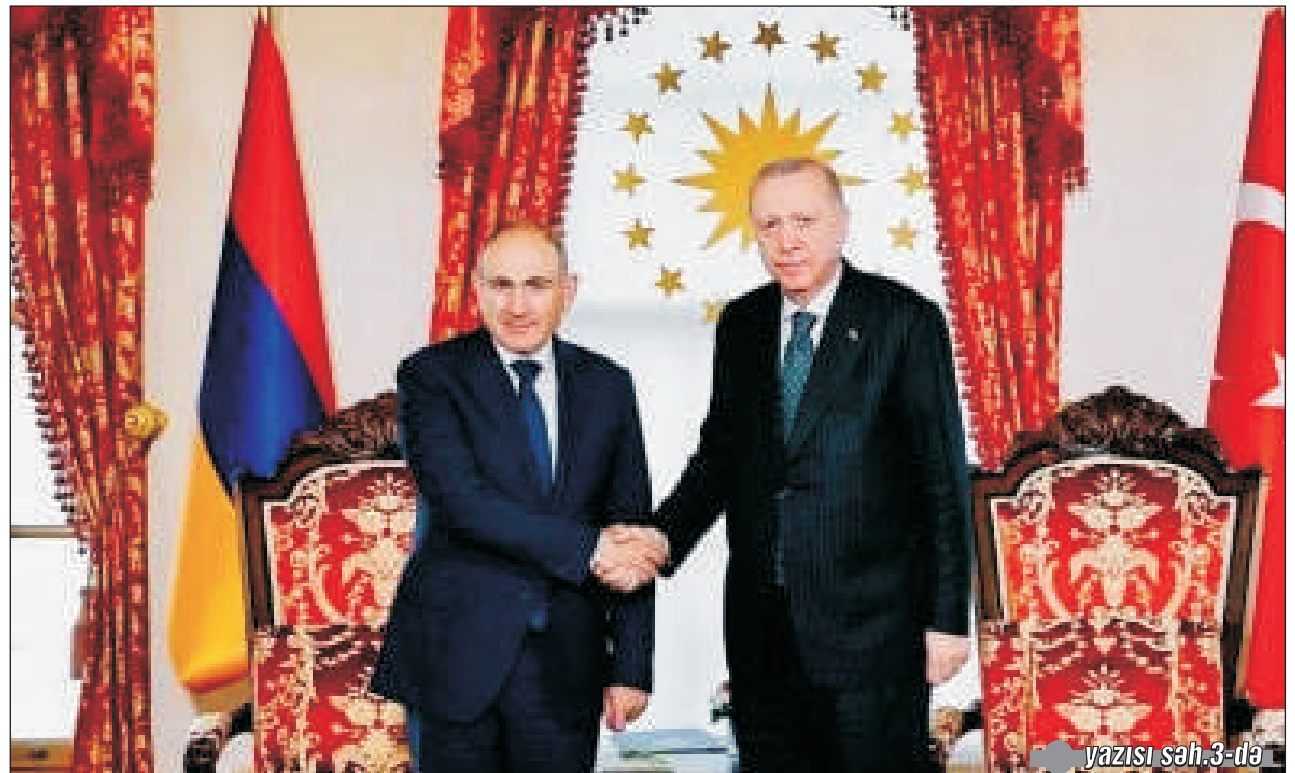
yazısı səh.12-də

### Azərbaycan təhsilində ilk - 6 universitetimiz siyahıda öndə...

yazısı səh.10-da

# İSTANBULDA TARİXİ GÖRÜŞ - PAŞINYAN TÜRKİYƏDƏN NƏ İLƏ QAYIDIR?

Ermənistanın Baş naziri qardaş ölkədə isti qarşılandı, kilsəni və Göy məscidi ziyarət etdi, Ərdoğanı İrəvana dəvət etdi; masadakı kritik məsələlər...



yazısı səh.3-də

## Məmurlara qarşı saxta diplom ittihamı - Araşdırma başlanacaqmı?

Diplom alan şəxslərin imtahan tarixlərində Şimali Kiprə getməməsi miqrasiya məlumatlarında sübut olunub; ekspertdən şok açıqlama: "Saxtakarlıq təsdiqlənərsə..." yazısı səh.12-də



**Hikmət Babaoğlu:**  
**"Zəngəzur**  
**dəhlizi**  
**açılmasa, sülh**  
**mümkün deyil"**

yazısı səh.7-də



**Xameneiyə bir**  
**şey olsa... -**  
**Sistaninin**  
**verdiyi o mesaj**

yazısı səh.5-də



**Prımakovun**  
**Bakıdan "Rus**  
**evı" gözləntisi**  
**- Yeni gəlişmə**

yazısı səh.7-də



## Prezident “Kəmərlər və Yol” Planını təsdiqlədi

“Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Çin Xalq Respublikası Hökuməti arasında “Kəmərlər və Yol” Təşəbbüsünün Birgə Təşviqi üzrə Əməkdaşlıq Planı” təsdiq edilib.

Musavat.com xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev bununla bağlı fərman imzalayıb.

Fərmana əsasən, Əməkdaşlıq Planı qüvvəyə mindikdən sonra İqtisadiyyat Nazirliyi onun müddəalarının həyata keçirilməsini təmin edəcək.

Xarici İşlər Nazirliyi Əməkdaşlıq Planının qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Çin hökumətinə bildiriş göndərəcək.

## “Zirə” - “Hayduk” oyununun vaxtı dəyişdi

“Zirə” və Xorvatiyanın “Hayduk” komandaları arasında UEFA Konfrans Liqasının II təsnifat mərhələsinin ilk oyununun vaxtı dəyişdirilib.

Teleqraf xəbər verir ki, Bakıdakı qarşılaşma iyulun 24-də yox, bir gün tez - iyulun 23-də “Neftçi Arena”da (8-ci km stadionu) olacaq.

UEFA bu qərarı Azərbaycanın bütün klublarının ev oyunlarını paytaxtda keçirəcəyi ilə əlaqədar qəbul edib.

Cavab görüşü isə iyulun 31-də Split şəhərindəki “Polyud” stadionunda baş tutacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın UEFA Konfrans Liqasındakı digər təmsilçisi “Araz-Naxçıvan” Yunanıstan “Aris”inə qarşı ilk oyununu iyulun 24-də “Liv Bona Dea Arena”da keçirəcək.

## Bakıda maşın piyadanı vuraraq öldürüb

Iyunun 20-də yaxınlıqda yeraltı piyada keçidi olmasına baxmayaraq, 10 zolaqlı yolun hərəkət hissəsindən keçən iki piyadadan birini avtomobil vurub. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin Nəqliyyatı İntellektual İdarəetmə Mərkəzinin məlumatında deyilir.

Qeyd olunub ki, paytaxtın Nizami rayonu, Heydər Əliyev prospekti, “ASK Arenanın” qarşısında piyada vurulması ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib: “Yaxınlıqda yeraltı piyada keçidi olmasına baxmayaraq, 2 piyada yolun hərəkət hissəsindən keçib və onlardan birini minik avtomobili vurub. Piyada hadisə yerində həyatını itirib.

Qəza səbəbindən metronun “Koroğlu” stansiyası istiqamətində nəqliyyat sıxlığı yaranarsa da polis əməkdaşları tərəfindən görülən zəruri tədbirlər nəticəsində hazırda avtomobillərin sərbəst hərəkəti təmin edilib”.

## 34 yaşlı ruhi xəstə özünü yandırdı

Tovuz sakini yanıq xəsarəti alıb. “Unikal”ın məlumatına görə, hadisə rayonun Əlibəyli kəndində qeydə alınıb. Belə ki, kənd sakini 1991-ci il təvəllüdlü Z.İbrahimov bədəninin 70-80 faizi yanıq di-aqnozu ilə xəstəxanaya yerləşdirilib. Dərhal ona yardım edilib, vəziyyətinin ağır olduğu bildirilir. Onun Bakı şəhərində yerləşən yanıq mərkəzinə göndərilməsi nəzərdə tutulub.

Z.İbrahimov ruhi-əsəb xəstəsi olub. Məlumatla görə, o, üzərinə benzin tökərək yandırdı. Hadisənin hansı səbəbdən baş verməsi hələlik məlum deyil. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

## Daha bir rayon yasda ehsanı ləğv etdi

Biləsuvar rayonu və kəndlərində artıq bir müddətdir ki, yas mərasimlərində ehsan verilməsi ləğv edilib. Bu barədə Oxu.az-a rayon sakinləri məlumat veriblər. Bildirilib ki, ağsaqqalların ümumi qərarı ilə yas mərasimində təkcə çay süfrəsi açılır və dəbdəbəli yemək süfrəsi ləğv olunub. Qeyd edək ki, analoji qayda ölkəmizdə artıq bir neçə rayonda tətbiq olunub.

## Üç rayona prokuror təyin edildi

Bakının üç rayonuna prokuror yenidən təyin olunub. Teleqraf xəbər verir ki, Baş prokuror Kamran Əliyev bu barədə müvafiq əmr imzalayıb.

Əmrə əsasən, Həsən Hənəfiyev Nəsimi, Hidayət Nurelibəyov Nərimanov, Rəşid Mahmudov isə yenidən Suraxanı rayonunun prokuroru təyin edilib.

# 1000-dən çox abituriyent nəticədən narazıdır



Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) tərəfindən təşkil edilən qəbul imtahanlarının birinci cəhdi başa çatıb və nəticələr açıqlanıb. İmtahanlarda 700 bal toplayan olmayıb.

Bezi ekspertlər imtahanlarda istifadə edilən sualların çətin olduğunu düşünür, DİM isə iddiaları təkzib edib.

Qeyd edək ki, imtahanlardan sonra nəticələrlə bağlı narazılıq yaranarsa, iştirakçılar üçün apellyasiya hüququ mövcuddur. Bu proses imtahan nəticələrinin yenidən qiymətləndirilməsi və mümkün texniki və ya qiymətləndirmə

səhvlərinin aradan qaldırılması məqsədi daşıyır.

Modern.az-ın Dövlət İmtahan Mərkəzindən əldə etdiyi məlumata görə, II və III ixtisas qrupları üzrə 25 may 2025-ci il tarixində keçirilmiş qəbul imtahanındada iştirak edən 1000-dən çox abituriyent nəticələrdən narazıdır. Onlardan 842 nəfəri III qrup, 207 nəfəri II qrupdan imtahan verib.

Xatırladaq ki, hər iki qrup üzrə apellyasiya prosesi başa çatıb. Belə ki, imtahan nəticələri açıqlandıqdan sonra 1-3 iş günü ərzində apellyasiya üçün müraciət edilə bilər. Proses elektron qaydada, DİM-in rəsmi internet sahifəsində yerləşən şəxsi kabinet vasitəsilə həyata keçirilir.

Açıq tipli suallar üzrə müraciətlər zamanı apellyasiya komissiyası ilə üzbəüz görüş də mümkündür. Belə hallarda iştirakçıya dəqiq vaxt və tarix bildirilir.

## Bu gün 36 dərəcə isti olacaq

Azərbaycanda iyunun 21-də havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Milli Hidrometeorologiya Xidməti məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə və səhər zəif duman olacaq, cənub-qərb küləyi gündüz mülayim şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq, axşama doğru aralıqla güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 19-22° isti, gündüz 27-32° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 756 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 70-80 %, gündüz 50-60 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında əksər rayonlarda hava şəraiti əsasən yağmursuz olacaq.

Lakin gündüzdən bəzi dağlıq və dağətəyi rayonlarda aralıq yağış yağacağı, şimşək çaxacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə qismiddətli leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi dağlıq ərazilərdə zəif duman olacaq. Qərb küləyi gündüz bəzi yerlərdə aralıqla güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 18-22° isti, gündüz 31-36° isti, dağlarda gecə 8-13° isti, gündüz 15-20° isti olacaq.

## İranda internet aktivliyi minimuma enib

İranda internet bağlantısı aktivliyi bir neçə faizə düşüb

“Unikal” xəbər verir ki, bu barədə “NetBlocks” beynəlxalq internet monitoring xidməti məlumat yayıb.

“İran indi global internetlə əlaqəni kəsib, cari göstəricilər bağlantının normalın bir neçə faizində qaldığını göstərir”, - xidmət qeyd edib.

“NetBlocks” bildirib ki, bəzi istifadəçilər VPN xidmətlərindən istifadə edərək şəbəkəyə qoşula bilər.

## Ağdamda tikintiyə 14 milyon manatdan çox xərclənəcək

“Ağdam, Füzuli və Xocavənd Rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” Publik Hüquqi Şəxsi (PHŞ) Ağdamda tikinti-quraşdırma işlərinə 14 milyon 216 min 25 manat vəsait xərcləyəcək.

Teleqraf xəbər verir ki, PHŞ Ağdam rayonu, Sarıcalı və Kəngərli kəndlərində tibb məntəqələrinin tikinti-quraşdırma işlərinə 702.873,15 AZN vəsait xərcləyəcək.

Bu işlər üzrə təkliflərin təqdim olunması və zərflərin açılması 15 iyul 2025-ci il tarixində baş tutacaq.

Eyni zamanda, Ağdam şəhəri, 5-ci yaşayış massivi, məhəllə O-123 ünvanında binaların tikintisi işlərinə 13.513.151,87 AZN məbləğində vəsait xərclənəcək.

Qeyd edək ki, bu tenderdə təkliflərin təqdim olunması və zərflərin açılması isə iyulun 1-də həyata keçiriləcək.

## Pensiyalar bu gün tam ödəniləcək

Iyunun 21-də respublika üzrə pensiyaların tam ödənilərək yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub. Bu barədə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Sosial Müdafiə Fondundan bildirilib.

Qeyd edilib ki, həmin gün güzəştli şərtlərlə pensiya hüququna malik şəxslərin də pensiyaları ödəniləcək.

## İran və İsraildə ölənlər arasında vətəndaşlarımız varmı? - Rəsmi

zərbaycanın İranda ki və İsraildəki səfirlikləri, Təbrizdəki konsulluğu fəaliyyətini davam etdirir. Bu barədə APA-nın sorğusuna cavab olaraq, Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə bildirib. O qeyd edib ki, İsrail və İranın qarşılıqlı hücumları nəticəsində vətəndaşlarımızın həlak olması və yaralanması barədə məlumat daxil olmayıb.

## Azərbaycan neftinin qiyməti 82 dolları ötüb

ünə bazarlarında “Azeri Light” (CIF) markalı Azərbaycan nefti bahalaşıb. “APA-Economics” xəbər verir ki, Azərbaycan neftinin 1 barelə olan qiyməti 3,41 ABŞ dolları və ya 4,13% artaraq 82,58 ABŞ dollarına bərabər olub. Azərbaycan neftinin əvvəlki qiyməti 79,17 ABŞ dolları təşkil edib.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın builki dövlət büdcəsində “Azeri Light” markalı Azərbaycan neftinin 1 barelinin orta qiyməti 70 ABŞ dollarından hesablanıb.

## Tanınmış meyxanaçı yenidən həbs edildi

“Mahir Ay Brat” kimi tanınan meyxanaçı Mahir Qonşuyev yenidən həbs edilib. Report məlumat verir ki, Mahir Qonşuyev elektron qolbaq qaydalarını pozduğu üçün onun barəsindəki azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası ləğv edilib və azadlıqdan məhrumetmə ilə dəyişdirilib. Hazırda Mahir Qonşuyev tutularaq Bakı İstintaq Təcridxanasına yerləşdirilib.

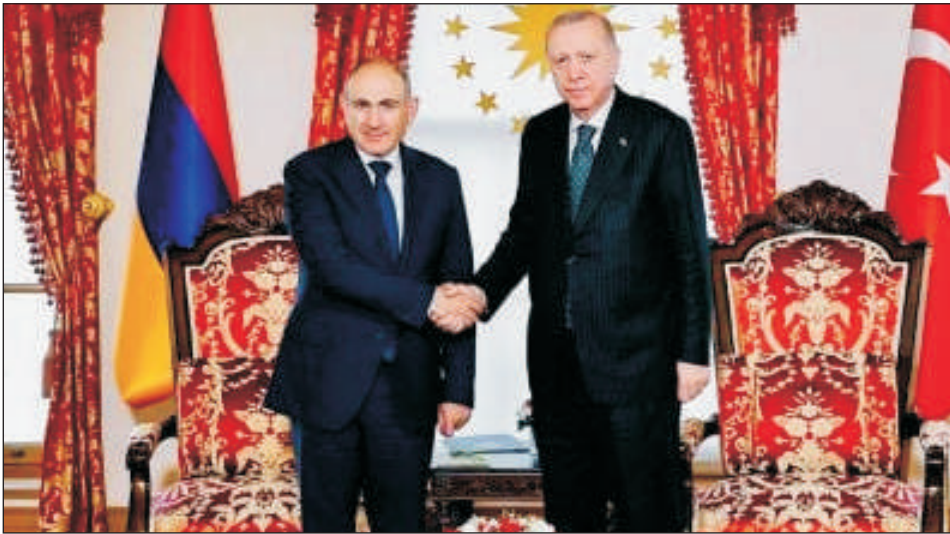
Qeyd edək ki, Mahir Qonşuyev 2023-cü ilin iyununda həbs edilib. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 234.1-1 (satış məqsədi olmadan külli miqdarda narkotik əldə etmə, saxlama, daşıma) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin 30 yanvar 2024-cü il hökmünə əsasən, Mahir Qonşuyev barəsində 1 il 8 ay müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması (elektron qolbaq daşıma) cəzası təyin edilib. Meyxanaçı məhkəmə zalından birbaşa azadlığa buraxılıb.

**E**rmenistan Baş naziri Nikol Paşinyan iyunun 20-də Türkiyəyə işgüzar səfərə gedib. “Yeni Müsavat” bildirir ki, Paşinyanı İstanbul beynəlxalq aeroportunda Türkiyə xarici işlər nazirinin müavini Berris Ekinci qarşılayıb.

Paşinyan Türkiyəyə səfərinin ikitərəfli münasibətlərə yeni təkən verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib. O bunu hələ İstanbulda yerli erməni icmasının nümayəndələri ilə görüşü zamanı deyib. Hökumət başçısının sözlərinə görə, səfərin əsasında Türkiyə-Ermenistan dövlətlərarası münasibətləri dayanır və baş verən proses münasibətlərin qurulması üçün hər iki ölkənin maraqlarından irəli gəlir. Türkiyə prezidenti ilə görüşdən əvvəl Nikol Paşinyan İstanbulda yerləşən Mühəddəs Məryəm Ana kilsəsini ziyarət edib və orada şam yandırıb. Həmçinin Göy məscidi ziyarət edib. “Türkiyə lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğanı Ermənistanı dəvət etməyi planlaşdırıram”. Paşinyan erməni icmasının nümayəndələri ilə görüşündə deyib.

O bildirib ki, 2026-cı ildə İrəvanda baş tutacaq Avro-



bələre qarşı, Azərbaycanla Ermənistan arasında məsələlərin həlli, o cümlədən Zəngəzur dəhlizinin açılması ümumi işin xeyrinə olardı: “Yəqin Ərdoğan bu fikri də Nikol Paşinyanın diqqətinə çatdıracaq. Digər tərəfdən Nikol Paşinyan daxili siyasətdə ona qarşı olan qüvvələrin birləşməsi ilə üzvləşib. Baş naziri çətin aylar gözləyir və belə bir ərafədə Azərbaycan və Türkiyə ilə açıq qalan məsələləri həlli onun xeyrinə olardı. Əslində, Türkiyə diplomatlarının Ankarada üçlü görüşün keçirilməsi barədə planları olub. Bu dəfə alınma-

dı. Ancaq Nikol Paşinyan zəruri addımlar atarsa, gələcəkdə Türkiyə, Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin birgə görüş keçirməsi istisna deyil. Sülh sazişi imzalanarsa, gələcəkdə başqa üçlü formatlar kimi Türkiyə-Azərbaycan-Ermenistan formatının təsisi də uzaq perspektiv deyil. Niyə də olmasın? Uzun illər Azərbaycan və Ermənistan liderləri ABŞ, Rusiya, Fransa və Avropa İttifaqı liderlərinin vasitəçiliyi ilə görüşlər keçiriblər. Bunların heç birinin müsbət nəticəsi olmadı. Azərbaycan və Türkiyənin də marağındadır ki, Ermənistan Cənubi

# İstanbulda tarixi görüş - Paşinyan Türkiyədən nə ilə qayıdır?

Ermənistanın Baş naziri qardaş ölkədə isti qarşılandı, kilsəni və Göy məscidi ziyarət etdi, Ərdoğanı İrəvana dəvət etdi; masadakı kritik məsələlər...

Qafqazda fərqli maraqları olan güclərin orbitindən uzaqlaşsın. Bunun üçün isə Ermənistan iqtisadi əlaqələr və regional layihələr vasitəsilə Türkiyə və Azərbaycanın təsiri altına düşməlidir.

**P.S. Qəzet çapa gedərkən liderlərin görüşləri olmamışdı, təfərrüatı musavat.com-da oxuya bilərsiniz.**

□ **Emil SALAMOĞLU,**  
“Yeni Müsavat”



pa Siyasi Birliyinə sammitində Ərdoğanın da iştirak edəcəyinə ümid edir.

Səfərlə bağlı iyunun 20-də “Joxovurd” erməni nəşrinin yazdıqları da maraqlıdır. Qəzet özünün etibarlı mənbələrinə istinadən bildirir ki, Paşinyan və komanda yoldaşları Türkiyəyə səfərinin məqsədlərini bağlı qapılar arxasında müzakirə ediblər. Qeyd edilir ki, erməni baş nazir İstanbulda Ərdoğanla sülh sazişini müzakirə etmək üçün gedib.

“Əldə etdiyimiz məlumata görə, Baş nazir 2026-cı il seçkilərində nəyin bahasına olursa, Azərbaycanla sülh sənədin imzalanmasının zəruri olduğunu vurğulayıb. Siyasi komanda bunu öz hakimiyyətinin qalmasına zəmanət verən strateji addım kimi qiymətləndirir”, - qəzet vurğulayıb.

Nəşr davamında yazıb:

“Nikol Paşinyanın bəzi komanda yoldaşları hesab edir ki, beynəlxalq “oyunçular” - Rusiya, ABŞ və Avropa Birliyi - regionda fiziki varlıqlarına rəğmən, sabitliyi təmin edə bilməyiblər. Görünür, bu səbəbdən o, 2026-cı ildə yenə qalib olmaq üçün sülh sazişinin imzalanmasını sürətləndirmək ümidi ilə Ankara ilə bir-başla təmasa keçmək qərarına gəlib. Qalanları isə sonra...”

Analitik Elxan Şahinoğlu görə, Azərbaycan ərazi bütövlüyünü təmin etdikdən sonra Ankara ilə İrəvan arasında dialoq başladı və Paşinyanın Türkiyəyə səfəri iki ölkə arasında artan təmasların davamı kimi qiymətləndirilməlidir: “Türkiyə Cümhurbaşkanı Rəcəb Tayyib Ərdoğan Nikol Paşinyanla görüşdən bir gün əvvəl İlham Əliyevi ölkəsinə dəvət edərək Qəhrəmanmaraşda “Azərbaycan

məhəlləsinin” açılışında birgə iştirak etdi. Fikrimcə, Ərdoğanın əvvəlcə İlham Əliyevlə, bir gün sonra isə Nikol Paşinyanla görüşü təsadüfi tarix kimi seçilməyib. Ərdoğan əvvəlcə İlham Əliyevlə görüşməklə azərbaycanlı həmkarını arxayın etmək istəyib ki, bir gün sonra Nikol Paşinyanla görüşüb müzakirə aparacağına baxmayaraq, Ərdoğanın açıq-şəkkil olmayacaq, yeni Ermənistan əvvəlcə Azərbaycanla sülh sazişi imzalamaqdır ki, Türkiyə ilə sərhədin açılmasına və diplomatik münasibətlərin bərpasına ümid edə bilsin. Buna baxmayaraq, Ərdoğanın açılışlarından hiss olunur ki, o, Bakı ilə İrəvan arasında razılaşmanın sürətləndirilməsini istəyir.”

Ekspertin fikrincə, çünki bölgədə hadisələr sürətlə inkişaf edir və nə qədər ki, Rusiya və İranın başları mühari-

## DTX-dən növbəti əməliyyat: icra başçısı və müavinləri qandallandı

Qax rayon rəhbəri, müavinləri və rayonun bir neçə vəzifəli şəxsi rüşvətə, mənimsəmə ilə bağlı istintaqa cəlb edildi

**D**övlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) Qax rayonunda xüsusi əməliyyat keçirib. Əməliyyat zamanı Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Musa Şəkiliyev, onun müavinləri və rayonun bir neçə vəzifəli şəxsi saxlanılıb. Onlar barəsində rüşvətə, mənimsəmə və vəzifə səlahiyyətlərini aşma faktları ilə bağlı araşdırma aparılır. Bildirilib ki, icra başçısı Musa Şəkiliyevlə yanaşı, onun birinci müavini Elbrus Tağıyev, İcra Hakimiyyəti başçısının müavini - İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Vəfa Heydərova, Qax Bələdiyyəsinin sədri Eyvaz Orucov, Qax Kommunal Müəssisələri Kombinatının direktoru Eldəniz Şabanov da saxlanılanlar arasındadır.

İstintaq Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində aparılır. Musavat.com icra başçısı Musa Şəkiliyevin dosyesini təqdim edib:

Musa Şəkiliyev Şaban oğlu 1959-cu ildə Qax rayonunda anadan olub. 1976-cı ildə Qax şəhər 1 sayılı orta məktəbini bitirib. Həmin il Rostov vilayətinin Novoçerkassk şəhərində



yerləşən Novoçerkassk Mühəndis-Meliorasiya İnstitutuna daxil olub və 1981-ci ildə meşə təsərrüfatı mühəndisi ixtisası üzrə ali təhsil alıb.

Əmək fəaliyyətinə Qax Meşə Təsərrüfatı İdarəsində meşə ustası kimi başlayan Musa Şəkiliyev 1981-1986-cı illərdə burada meşə ustası və meşəbəyi, 1986-1987-ci illərdə Qax Rayon Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsində Mülki Müdafiə Qərargahının reisi, 1987-1989-cu illərdə isə İlisu Dövlət Qoruğunun direktoru vəzifələrində çalışıb.

1989-2002-ci illərdə Qax Meşə Təsərrüfatı İdarəsinin direktoru, 2002-2010-cu illərdə isə Ekologiya və Təbii Sərvət-

lər Nazirliyinin Meşələrin Mühafizəsi və Bərpası İdarəsində reis əvəzi, daha sonra Meşələrin İnkişafı Departamentində direktor müavini olub. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2010-cu il 12 aprel tarixli, 850 nömrəli sərəncamı ilə Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin olunub. Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvüdür. Ailəlidir, üç övladı var.

Publika.az isə xəbər verir ki, Musa Şəkiliyev Baş nazirin köməkçisi Əhməd Əhmədzadənin, həmçinin Zaqatala rayonunun icra başçısı Mübariz Əhmədzadənin xalası oğludur. Mübariz Əhmədzadə ilə Əhməd Əhmədzadə qardaşdır.

□ **Emil SALAMOĞLU,**  
“Yeni Müsavat”

**B**akıda Qarabağdakı qanunsuz və separatçı rejimin əsas simaları üzərində “Nürnberg prosesi” davam edir. Artıq çox sayda şahid dindirilib. Proses zamanı erməni vəhşiliklərini və vandalizmini sübut edən çox sayda sübut, o sırada video-dəlillər nümayiş etdirilib.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçu-

# Bakıda “Nürnberg prosesini” - Yolun harasındaşıyırıq?

Erməni hərbi canilərin işi üzrə xeyli şahid dindirilib, tezliklə hökm oxuna bilərmi? - hüquqşünas rəyi

və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşlarının məhkəməsi davam etdirilir.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**  
“Yeni Müsavat”



luğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası iyunun 19-da davam etdirilib.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi qulluqçusu olmuş, müxtəlif vəzifələr tutmuş, general-mayor ali hərbi rütbəsində xidmət etmiş, Azərbaycanın vaxtilə işğal-dakı ərazilərində keçmiş qondarma rejimin “ordusu”nda (Ermənistan silahlı qüvvələrinin ən böyük silahlı birləşməsində - red.) “komandanın birinci müavini” olmuş Ermənistan vətəndaşı David Manukyan Azərbaycanın vaxtilə Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərində mina basdırılması ilə bağlı sualları cavablandırır. O, Birinci Qarabağ müharibəsində mina basdırılması və təmizlənməsi ilə məşğul olmadığını bildirir. Təqsirləndirilən şəxs daha sonra deyib: “Şərti dinc dövrlərdə hərbi hissədə komandiri olduğum zaman o qədər də çox olmasa da, minalarla bağlı hadisələr (mina basdırılmasını nəzərdə tutur

- red.) baş verib. Formulaların və xəritələrin saxlanması ilə bağlı çox aydın şəkildə təlimatlar verilib. Hər bir minalanma işindən əvvəl yuxarı komandanlıq tərəfindən əmr verilir”.

Onun sözlərinə görə, əmrə minə formulalarının, xəritələrinin, sxemlərinin neçə nüsxədə hazırlanması olduğu aydın şəkildə yazılıb. D.Manukyan daha sonra bildirib: “Orada ünvanlar qeyd olunur ki, hansı ünvana nə göndərilsin. Biz də əmrə qeyd olunan maddələrə əsasən fəaliyyət göstərmişik”.

Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Xəyal Bəşirov bu prosesi Azərbaycan xalqı və dövlətinə qarşı ağır, dəhşətli cinayətlər törədən şəxslərə qarşı münasibətdə “Bakı prosesi” adlandırır. “Yeni Müsavat”a açıqlamasında siyasi şərhçi qeyd etdi ki, bunu əsrin ən ədalətli və ən səs-küylü prosesi hesab etmək olar: “Söhbət 30 ilə yaxın müddət ərzində Azərbaycan xalqı və dövlətinə qarşı törədilən qandonduran cinayətlərdən gedir. Təəssüf ki, cinayətkarların bir qismi hələ də istintaqa cəlb edilməyib, Ermənistanda yaxud dünyanın ayrı-yarı yerlərində azad gəzir. Onların azadlıqda olması, cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməməsi bəşəriyyətə, hüquqa, ədalətə, bəynəlxalq hüququn prinsipləri-

nə tamamilə ziddir. Hər bir halda Azərbaycan dövləti öz ərazisində suverenliyi təmin etmək üçün antiterror əməliyyatı keçirdikdən sonra proseslərdə aktiv şəkildə iştirak edən bəzi şəxslərin saxlanıb məsuliyyətə cəlb edilməsi istiqamətindəki prosesi ədalətli, şəffaf çəkişmə prinsiplərinə uyğun olaraq, eyni zamanda bəynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandırmaqda həyata keçirir. Təqsirləndirilən şəxslər hüquqi cəhətdən ağır cinayətlərdə ittiham olunurlar. Onların cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması gözlənilir”.

X.Bəşirov diqqətə çatdırırdı ki, prosesdə 500 mindən artıq zərərçəkmiş şəxs var: “Yarım milyon insan heç vaxt yadlarından çıxmayacaq və sağalmayacaq ağır xəsarətlər alıblar, bir çoxu yurdlarını, evlərini, ailə üzvlərini itirib. Törədilən cinayətlərin miqyasını təsəvvür etmək insanı dəhşətə gətirir. Təqsirləndirilən şəxslər 20-dən artıq maddə ilə ittiham olunurlar. Bu maddələrin bir çoxunda ömürlük azadlıqdan məhrumetmə cəzası nəzərdə tutulur. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 1998-ci ildən ən ağır cəza kimi ölüm hökmü Cinayət Məcəlləsindən çıxarılıb. Hərçənd, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında ölüm hökmü istisna olunmur.

Odur ki, gələcəkdə bu müddəa yenidən Cinayət Məcəlləsinə daxil edilə bilər. Hazırkı qanunvericilikdə ən ağır cəza növü ömürlük azadlıqdan məhrumetmədir. Hesab edirəm ki, təqsirləndirilən şəxslər məhz bu cəzaya layiqdirlər. Azərbaycan xalqına qarşı ağır, dəhşətli cinayətlərin törədilməsində ittiham olunan bu şəxslərin ədalət məhkəməsi ilə bağlı Azərbaycanın nümunə olacağını düşünürəm”.

Qeyd edək ki, iyunun 20-də hərbi cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən ermənişilli şəxslərin cinayət işi üzrə məhkəmənin baxış iclası keçirilib. Proses Bakı Məhkəmə Kompleksində Bakı Hərbi Məhkəməsinin hakimi Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə baş tutub. Azərbaycanın vaxtilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə yaradılmış qondarma rejimə “prezidentlik etmiş” Bako Sahakyan dövlət ittihamını müdafiə edən prokuror Təranə Məmmədovanın suallarını cavablandırır. B.Sahakyan ifadəsində 2016-cı ildə baş vermiş, şərti olaraq Aprel döyüşləri adlandırılan hadisələr barədə suallara cavabında həmin vaxt əməliyyatlara kimlərin rəhbərlik etdiyini açıqlayıb. Məlum olub ki, həmin vaxt Ermənistan tərəfdən əməliyyatlara Ermənistanın müdafiə naziri general-polkovnik Seyran Ohanyan, Ermənistan silahlı qüvvələrinin baş qərargah rəisi general-polkovnik Yuri Xaçaturov və Ermənistan silahlı qüvvələrinin ən böyük silahlı birləşməsinin - qondarma rejimin “ordusunun komandanı” general-leytenant Levon Mnatsakanyan rəhbərlik edib.

Qeyd edək ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını



## Aprel döyüşlərində bu erməni generalları iştirak edib - Adlar

İyunun 20-də Bakı Hərbi Məhkəməsinə davam etdirilən məhkəmə prosesində Azərbaycanın vaxtilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə yaradılmış qondarma rejimə “prezidentlik etmiş” Bako Sahakyan dövlət ittihamını müdafiə edən prokuror Təranə Məmmədovanın suallarını cavablandırır.

B.Sahakyan ifadəsində 2016-cı ildə baş vermiş, şərti olaraq Aprel döyüşləri adlandırılan hadisələr barədə suallara cavabında həmin vaxt əməliyyatlara kimlərin rəhbərlik etdiyini açıqlayıb. Məlum olub ki, həmin vaxt Ermənistan tərəfdən əməliyyatlara Ermənistanın müdafiə naziri general-polkovnik Seyran Ohanyan, Ermənistan silahlı qüvvələrinin baş qərargah rəisi general-polkovnik Yuri Xaçaturov və Ermənistan silahlı qüvvələrinin ən böyük silahlı birləşməsinin - qondarma rejimin “ordusunun komandanı” general-leytenant Levon Mnatsakanyan rəhbərlik edib.

Qeyd edək ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşlarının məhkəməsi davam etdirilir.



## “Laçın hava limanı möhtəşəmdir” - Rusiya səfiri

“Bu mənim gözəl Laçın şəhərinə ikinci səfərimdir. Burada artıq müsbət dəyişikliklər hiss olunur”. APA-nın Qarabağ bürosu xəbər verir ki, bunu Laçında jurnalistlərə açıqlamasında Rusiyanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mixail Yevdokimov deyib.

O, Azərbaycanın Laçında sürətlə bərpa işləri apardığını vurğulayıb: “Bu mənim gözəl Laçın şəhərinə ikinci səfərimdir. Burada artıq müsbət dəyişikliklər hiss olunur. Azərbaycan bu şəhəri sürətlə bərpa edir. İndiyə qədər mən Füzuli və Şuşada olmuşam. Təbii ki, Laçındakı yeni hava limanı barədə təəssüratlarım möhtəşəmdir”.

“ABŞ yaxın günlərdə İrana hücum etməyə hazırlaşır”. Bu barədə “Blumberq” məlumat yayıb. “ABŞ-ın yüksək rütbəli rəsmiləri yaxın günlərdə İrana mümkün hücumu hazırlaşır və Vaşinqton Tehranla birbaşa münaqişəyə girmək üçün infrastrukturuları təmin edir”, - məlumatda qeyd olunub. Adının açıqlanmasını istəməyən mənbələr planın hələ başlanğıc mərhələsində olduğunu və dəyişə biləcəyini, lakin çox güman ABŞ-ın bu həftənin şənbə və bazar günləri hücum həyata keçirəcəyini bildirdilər.

“ABŞ İsrailin tərəfinə keçib İrana hərbi müdaxilə edərsə, ciddi və bərpəolunmaz zərərle üzləşəcək”. Bu sözləri İranın ali lideri Ayətullah Əli Xamenei bəyan edib. O bildirib ki, İran xalqı təslim olmayacaq və Vaşinqton ölkəni hədələmə dili ilə danışmamalıdır.

İranın nüvə proqramı ilə bağlı sazişdə uran zənginləşdirilməməsi ilə bağlı müddəa əksini tapmalıdır. “Teleqraf” xəbər verir ki, bunu Ağ Evin mətbuat katibi Kerolin Livitt jurnalistlər üçün keçirilən brifinqdə bildirib. Onun sözlərinə görə, ABŞ Prezidenti Donald Tramp bu qənaətdədir. Livitt həmçinin Trampın İrana nüvə silahına sahib olmağa icazə verilməyəcəyi ilə bağlı mövqeyini bir daha təsdiqləyib.

“The Washington Post” isə yazıb ki, ABŞ İrana zərbə endirərsə, Yaxın Şərqdə ABŞ-ın bir sıra hərbi obyektləri hücumu məruz qala bilər. Bölgədə İraq, Suriya, İordaniya, Bəhreyn, Küveyt, BƏƏ-dəki bazalar və ABŞ-ın regiondakı ən böyük hərbi bazası olan Qətdəki Əl-Udeyd hava bazası da daxil olmaqla on minlərlə ABŞ əsgəri yerləşir. Məlumatla görə, Dohadan 20 mil cənub-qərbdə yerləşən Əl-Udeyd hava bazası ABŞ Mərkəzi Komandanlığının (CENTCOM) irəli komanda məntəqəsi kimi xidmət göstərir. Bazada 10 mindən çox əsgər yerləşir.

İran rəsmiləri bu həftə Qətə xəbərdarlıq edib ki, ABŞ İrana hücum edərsə, Fars körfəzindəki ABŞ bazaları qanuni hədəf ola bilər.

“Donald Tramp İranın sü-

rətlə nüvə silahına sahib olmasının qarşısını almaq üçün Fordo uran zənginləşdirmə obyektinə zərbə endirməyə meyllidir”. Bu barədə isə CBS-in hesabatında deyilir. Bu arada ABŞ-da keçirilən rəy sorğusuna görə, vətəndaşların 60%-i Amerikanın İsrail və İran arasındakı münaqişəyə qoşulmasının əleyhinədir. Yalnız 16% İsrail tərəfində hərbi müdaxiləni dəstəkləyir. Respondentlərin yarısından çoxu - 56 faiz hesab edir ki, Vaşinqtonun Tehranla danışıqlar məsələsinə oturmağının vaxtı çatıb.

Tramp hökuməti ictimai rəyi nəzərə alacaq mı?

“Hərbi əməliyyatlar nəticəsində İranın nüvə arxivini ələ keçirməyə nail olmuşuq”. Bunu isə İsrail Baş naziri Benyamin Netanyahu bildirib. O deyib ki, İran heç vaxt nüvə silahı əldə edə bilməyəcək: “Biz İranın yaratdığı nüvə təhlükəsini tamamilə aradan götürməyə qadirik”.

İsrail hökumətinin başçısı İranın ali dini lideri Ayətullah Xameneinin qətl barədə müzakirələrə isə “Heç bir variant istisna, heç kim isə toxunulmaz deyil” sözləri ilə aydınlıq gətirib.

O, ABŞ-ın İsrail-İran savaşına qoşulması imkanını da dəyərləndirib: “Bu məsələ həmin ölkənin Prezidenti Donald Trampdan asılıdır. Çünki oyunun qaydalarını məhz o bilir. Bizim heç vaxt Trampın özündən yaxşı dostumuz olmayıb. Bu səbəbdən də biz onun bütün qərarlarına hörmətlə yanaşırıq”.

# İran-İsrail savaşında həlledici gün - Uzağı, sabah...

ABŞ-ın müharibəyə qoşulması an məsələsidir; Tramp Fordo uran zənginləşdirmə obyektinə zərbə əmri verəcəkmi - təhlil



İsrail ABŞ Prezidenti Donald Trampın İranın nüvə proqramına qarşı həyata keçiriləcək hücumlara qoşulacağına ümid edir. Bu barədə “Times of Israel” məlumat yayıb. “Biz onların qoşulacağını gözləyirik, lakin bu məsələdə onlara təzyiq göstərilir. Onlar bu qərarı özləri verməlidirlər”.

Onu da diqqətə çatdırmaq ki, iyunun 20-də İran Xarici İşlər Nazirliyi ABŞ ilə danışıqların əsas şərtini açıqlayıb.

“İsrailin hücumları davam etdiyi müddətdə ABŞ ilə heç bir danışığa getməyəcəyik”. Bu

sözləri İranın xarici işlər naziri Abbas Əraqçı jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Siyasi təhlilçi Sona Əliyəva “Yeni Müsavat”da qeyd etdi ki, İsrail-İran savaşını hazırda ən gərgin saatlarını yaşayır: “Tramp da ölkəsinin savaşa qoşulmaq niyyətini gizlətmir. Amma ABŞ-ın savaşa qoşulması vəziyyəti dəyişə bilər. Birincisi, ABŞ cəmiyyəti Amerikanın İranla savaşa qoşulmasının əleyhinədir. İkincisi, Tramp administrasiyası da bu məsələdə iki hissəyə bölünüb. Hərbçilər və iqtisadçılar arasın-

da fikir ayrılığı mövcuddur. Biznesmenlərdən ibarət beyin mərkəzləri İranla savaştan ABŞ-ın qazanclı çıxacağını düşünür. Amma hərbçilər Çin və Rusiyanın təpkilərindən ehtiyatlanırlar”.

Onun fikrincə, 2001-ci ildə İraqa müdaxiləyə də xalq razı deyildi: “Ammə Corc Buş istədiyini reallaşdırdı və İraqa “cəhənnəm aparmağa” nail oldu. Əgər administrasiya İrana müdaxilə ilə bağlı yekun qərarını verərsə, bu zaman ABŞ rəhbərliyi xalqın fikri nəzərə alınmadan savaşa qoşulacaq. İs-

rail isə Amerikasız çox davam gətirə bilməyəcək. Ona görə ki, İranla sərhəd qonşuluğu yoxdur və hava əməliyyatları üçün ağır və dəqiqliyi ilə seçilən modern silahlar lazımdır. Yəhudilər anlayırlar ki, yalnız “Davud sapandı”na ümid bağlamaq sadələşmələrdir. Ona görə də yəhudi lobbisi Trampı savaşa qoşulmağa tətikləyir”. Ekspertlərə görə, indiki mərhələdə ABŞ-ın yubanması daha çox İranın xeyrinədir.

Politoloq Niyaməddin Orduxanlı Amerikanın bir halda İsrailə ciddi hərbi dəstək verəcəyini ehtimal edir: “ABŞ-ın icazəsi və əmri olmasaydı, İsrail heç vaxt İrana hücum etməzdi. Bu, birmənalı belədir. ABŞ istəyirdi ki, İran öz atom elektrik stansiyaları üçün zənginləşdirilmiş uranı xaricdən alsın. İran isə özü bu yanacaqı istehsal etmək istəyirdi və buna görə ABŞ ilə razılığa gələ bilmirdi. Ona görə də İrana zərbələr endirildi. İran texnologiyası baxımdan İsraildən geri qalır. ABŞ da İsrailə silah və kəşfiyyat məlumatları verir. İranın bu savaşda qalib gəlmək imkanları çox azdır”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**  
“Yeni Müsavat”

## Xameneiyə bir şey olsa... - Sistaninin verdiyi o mesaj

İraqın şiə lideri İranın ali rəhbərinin öldürülməyi təqdirdə regionu fəlakət gözlədiyini anons etdi; **deputat:** “İran hələ bütün potensialından istifadə etməyib”

Xəbər verdiyi kimi, İraqın ali şiə dini lideri, Ayətullah Əli Sistani İsrail və İran arasında artan gərginlik fonunda sensasion xəbərdarlıqla çıxış edib. O bildirib ki, İranın Ali Rəhbəri Ayətullah Əli Xameneinin fiziki hədəf seçilməsi Yaxın Şərqdə nəinki münaqişəni alovlandırır, həm də bölgəni ağlasığmaz nəticələrə sürükləyə bilər.

Sistaniyə görə, “belə bir təxribat minlərlə insanın həyatına son qoyacaq, regional sabitliyi məhv edəcək və yeni, daha təhlükəli müharibə mərhələsinə yol açar”. Onun sözlərinə görə, “Ali rəhbərə qarşı atılacaq bu cür addımlar tək-cə İrani deyil, bütün İslam dünyasını sarsıdacaq” və nəticədə Yaxın Şərqdə daha əvvəl görünməmiş miqyasda siyasi və hərbi xaos yarana bilər.

Bu açıqlama İsrailin müdafiə naziri İsrail Katsin bu günlərdə verdiyi bəyanatdan sonra gəlib. Həmin bəyanatda o, Ayətullah Xameneini “artıq mövcudluğu davam etməməli” olan fiqur kimi xarakterizə etmişdi. Bu isə İran tərəfindən kəskin reaksiya ilə qarşılanmışdı. Ekspertlər hesab edirlər ki, İranın regional gücü, xüsusi-



lə müttəfiqləri və proksi qüvvələri vasitəsilə genişləniş. İranın nüfuzu Suriya, İraq, Livan (Hizbullah) və Yəməndəki Həməsi üsyançıları kimi müxtəlif qruplara ciddi təsir edir. Bu əlaqələrin yalnız İranın təhlükəsizlik maraqlarını deyil, həm də Şiə müsəlmanlarının dünyadakı mövqeyini qorumağa xidmət etdiyi bildirilir. Belə hesab olunur ki, Xameneiyə qarşı edilən hər hansı təcavüz müttəfiqlər tərəfindən ciddi qarşılanacaq və nəticədə bölgədəki müharibə daha da alovlanar. İranın

gücünün onun “rıçaqları” və regional təsirini nəzərə alaraq, birbaşa müharibəyə səbəb ola biləcəyinə dair fikirlər səslənir.

Deputat Ceyhun Məmmədov “Yeni Müsavat”a şərhində bildirdi ki, İran kifayət qədər güclü dövlətdir. Deputatın sözlərinə görə, İranda sistem, dövlətçilik ənənələri güclüdür: “İranda sıradan çıxarmaq sadə məsələ deyil. Düşünürəm ki, İran hələ ki, özünün bütün imkanlarından və potensialından istifadə etməyib. İranın əlində başqa rıçaqlar var. İran hələ ki, büt-

tün addımları atmayıb. Xamenei isə bütün şiə dünyasının əsas liderlərindəndir. Ona qarşı atılan addımlar, ona qarşı yönəlmiş cəhdlər bütün müsəlman dünyasını ayağa qaldıra bilər. Dünyanın əksər yerlərində İranın proksi qüvvələri mövcuddur, fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Buna görə də ciddi qarşıdurmaya, müharibəyə səbəb ola bilər. Düşünürəm ki, növbəti günlərdə müxtəlif addımların atılmasının şahidi ola bilərik. Ehtiyatlı olmalı, münaqişənin daha da alovlanmama-

sına, daha çox ölkənin prosesə qoşulmamasına çalışmalıyıq. Hadisələrin necə inkişaf edəcəyini proqnozlaşdırmaq çox çətindir. Ola bilər ki, bizi qarşıda çətin günlər, ağır sınaqlar gözləyir. Buna görə də müharibənin qısa zamanda bitməsi arzuolunandır”.

Hazırda bunkerdə gizləndiyi deyilən İranın Ali Rəhbəri Ayətullah Əli Xamenei hazırda dünya mediasında haqqında ən çox yazılan şəxslərdəndir. Xomeynidən sonra ilk dəfə “Ayətullah” rütbəsi ilə Ali Rəhbər olan Əli Xamenei ilə bağlı bəzi maraqlı faktları toplamışıq. Bəs 1989-cu ildən İrani idarə edən Əli Xamenei kimdir?

Xamenei 1981-ci ildə İran İslam Respublikasına qarşı silahlı hücum zamanı (Tudeh partiyası və ya Mojaheddin-e-Khalq tərəfindən təşkil edildiyi güman olunur) sağ əlindən ağır yaralanıb. Nəticədə sağ əli iflic qalıb və bu onun bəzi çıxışlarında da görünür.

İran daxilində onun təhlükəsizliyi üçün “Xüsusi Komplekslər” mövcuddur. Bu komplekslər yalnız ona məxsus və hərbi müdafiə ilə qorunan, yeraltı sığınacaqlardır. Bu sə-

bəbdən də “bunkerdə gizlənməsi” ilə bağlı iddialar bəzən reallığa çox da uzaq görünür. Xamenei klassik fars poeziyasını çox sevir. O, tez-tez Hafiz, Sədi, Mövlana və Nizami kimi şairlərdən sitatlar gətirir. Hətta bəzi şeirləri və yazıları da nəşr olunub. Bu, onu İranın digər siyasi liderlərindən fərqləndirir. O, Qərb mediasını “məkrli təbliğat maşını” adlandırır və BBC, CNN kimi beynəlxalq media qurumlarını “mədəni hücumun ön cəbhəsi” hesab edir. İran daxilində Qərb KİV-ləri faktiki olaraq qadağan edilib.

Xamenei üçün təhlükəsizlik ön plandadır. İran daxilində onun olduğu yerlər ciddi şəkildə qorunur. Xarici ölkəyə səfər etmək, onun həyatını riskə atmaq deməkdir. Qərb ölkələri ilə gərgin münasibətlər də bu riski artırır. Xamenei qərblı liderlərlə üz-üzə gəlməkdən çəkinir. Bu, onun anti-Qərb ritorikasının bir hissəsidir. O, görüşlərdə deyil, çıxışlarında, bəyannamələrində və media vasitəsilə fikir bildirir. Xamenei Ali Rəhbər olmamışdan öncə, yeni İran-İraq müharibəsindən sonra, 1980-ci illərdə Çinə və bəzi Şərq ölkələrinə rəsmi səfərlər edib. Lakin 1989-cu ildən, yəni hakimiyyəti ələ aldıqdan sonra bir daha ölkədən çıxmayıb. 36 il ərzində bir dəfə də xarici səfəri olmayıb. Bu fakt Xameneini digər dünya liderlərindən fərqləndirir.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**  
“Yeni Müsavat”



• Yunun 20-də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Türkiyəyə səfəri baş tutdu. Bu səfər geosiyasi mahiyyət baxımından təsadüfi deyil - əksinə, son dövrlərdə bölgədə baş verən intensiv diplomatik proseslərin davamı kimi qiymətləndirilir. Qonşu ölkənin mediası da bu səfərə geniş yer ayırdı. Xüsusilə də səfərin əsas hədəfinin Azərbaycanla sülh müqaviləsinə dair müzakirələr olduğu bildirilir.

Erməni KİV-lərinin yazdığına görə, səfər ərəfəsində ictimaiyyətə bəzi maraqlı detallara malik iddialar da sızıb. "24News" diplomatik mənbəyə istinadən xəbər verib ki, Paşinyan Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Azərbaycan-Ermənistan

lı görüş keçirib. "Joqovurd" qəzeti yazır ki, baş nazir həmin görüşdə Ankaraya sülh sazişi ilə bağlı danışıqlar aparmaq məqsədilə getdiyini açıq şəkildə bildirib. Mənbələrin iddiasına görə, Paşinyan komandasına bu sənədin 2026-cı ildə keçiriləcək

# Bakı İrəvana qarşı əsas şərtini ertələyir? - iki rəy



**Hikmət Babaoğlu:** "Qapalı diplomatik kanallarla müzakirə olunaraq razılaşdırıla bilər"  
**Elxan Şahinoğlu:** "Paşinyan çalışır ki, Azərbaycanla sülh sazişi imzalamadan Türkiyə ilə sərhəd açılsın"

sülh sazişinin şərtlərini razılaşdırmaq üçün Ankaraya yollanıb.

Məqalədə qeyd olunur ki, tərəflər sənədin hansı şəhərdə imzalanacağı məsələsini də müzakirə edəcəklər. İki əsas ehtimal irəli sürülür: birinci variant bu ilin sentyabrında Vaşinqtonda, ikinci isə dekabr ayında Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində imzalanma ehtimalıdır.

Daha diqqətçəkən məqam isə Ermənistan Konstitusiyasına dəyişiklik məsələsinin iddiağa görə, danışıqlar gündəliyindən çıxarılmasıdır. Mənbəyə görə, Paşinyan rəsmi Bakını inandırmaqla bilib ki, Ermənistan cəmiyyətində keçiriləcək hər hansı referendumun nəticəsi hökumət üçün təhdid doğura bilər və ictimai-siyasi sabitliyi poza bilər.

Burada sual yaranır: doğrudanmı rəsmi Bakı Ermənistanın əsas konstitusional probleminin həllini - yeni Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınmasını - təxirə salmağa razılıq verib? Bu, real ehtimaldır, yoxsa Ermənistanın daxili auditoriyasını sakitləşdirməyə hesablanmış taktiki gedişdir? Hər halda, bu məsələdə yekun qərarın hələ verilmədiyi və prosesin gedişindən çox şeyin asılı olduğu aydındır.

Ermənistan mətbuatında dərc olunan digər məlumatlara görə, Paşinyan səfər öncəsi siyasi komanda ilə qapa-

növbəti parlament seçkilərinə qədər mütləq imzalanmalı olduğunu deyib. Onun sözlərinə görə, bu addım siyasi komandanın hakimiyyətə yenidən gəlməsi üçün strateji zəmanət ola bilər.

Paşinyanın bu səfəri fonunda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin də Türkiyədə olması diqqətdən yayınmamalıdır. Onların eyni vaxtda Türkiyədə olması bəzi regional müşahidəçilər tərəfindən əlavə diplomatik təmasların mümkünlüyü kimi dəyərləndirilir. Əgər belə bir görüş baş tutarsa, bu, sülh prosesində əhəmiyyətli irəliləyişin signalı ola bilər.

Bütün bunlar fonunda əsas sual hələ də aktual qalır: Erməni xalqı müharibə istəyir, yoxsa qonşularla sülh içinde yaşamaq? Doğrudanmı rəsmi Bakı İrəvana qarşı əsas şərtini ertələyir?

Deputat Hikmət Babaoğlu "Yeni Müsavat"a bildirib ki, Paşinyanın Türkiyəyə səfərində Zəngəzur dəhlizinin açılması və mümkün sülh sazişi ilə bağlı məsələlər gündəmdədir: "Ermənistan konstitusiyasından Azərbaycana qarşı ərazi iddiası çıxarılmısa və Zəngəzur dəhlizi açılmasa, sülh mümkün deyil. Ona görə də mənə elə gəlir ki, hər iki vacib məsələ sülh danışıqlarından kənarda, qapalı diplomatik kanallarla müzakirə olunaraq razılaşdırıla

bilər. Bu həm Ermənistanın daxili siyasətində Paşinyana qarşı təzyiqləri azaldar, həm də Ermənistan konstitusiyasındakı mümkün dəyişikləri daha asan həyata keçirməyə imkan verər. Bu kontekstdə iddia qismən doğrudur. Lakin nəticə etibarilə Azərbaycan tərəfi bu iki şərt yerinə yetirilmədən heç bir sülhü əsla qəbul etməz, əksinə, əsaslı və maneəsiz sülh yaratmaq üçün sülhə məcburetə qərarları qəbul edər. Ona görə də düşünürəm ki, bu iddia əsassızdır və Paşinyanın daxili siyasət üçün hesabladığı siyasi tezisdır".

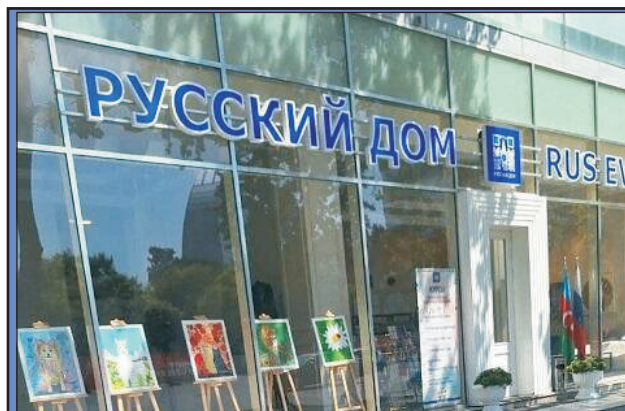
Politoloq Elxan Şahinoğlu isə qəzetimizə deyib ki, Paşinyanın Türkiyə səfərindən böyük nəticə gözləməyə dəyməz: "Doğrudur, Ermənistan tərəfi, o cümlədən Paşinyan çalışır ki, Azərbaycanla sülh sazişi imzalamadan da Türkiyə ilə sərhəd açılsın, diplomatik münasibətlər bərpa olunsun. Lakin Türkiyə siyasətində Ermənistan münasibətdə dəyişən bir şey yoxdur. Biz ərazi bütövlüyümüzü təmin etməmişik, Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Türkiyə Ermənistan siyasətini müəyyənləşdirməkdə sərbəstdir. Bütün bunlara baxmayaraq, Türkiyə Azərbaycanla mütəfiqliyinə sadıq qalaraq, Paşinyana ünvan kimi Bakını göstərir və deyir ki, sülh sazişini sürətləndir, sərhədlər açılsın,

diplomatik münasibətlər bərpa olunsun. Paşinyan bu sadalananlara getmədən Türkiyə ilə məsələləri həll edə bilməyəcək. Bu səfərdə Ərdoğanla müəyyən müzakirələr olacaq, ancaq konseptual məsələlər həll olunmayacaq".

Onun fikrincə, hazırda Paşinyanın da vəziyyəti yaxşı deyil, ölkə daxilində kilsələr müxalifətlə birləşib onu sıxışdırmağa başlayıblar: "Rusiya vətəndaşı olan erməni oligarx Samvel Karapetyanın həbsi də böyük səs-küy yaranıb. Rusiya da erməni müxalifətçilərə dəstək verir. Buna görə də Paşinyan çalışır ki, Azərbaycan və Türkiyə ilə məsələləri təcili həll etsin: bir il gözləmədən konstitusiyaya dəyişiklik etsin, sülh sazişi imzalansın və Zəngəzur dəhlizi açılsın. Bununla da iki qonşu ilə münasibətləri normallaşdırsın".

E.Şahinoğlu deyib ki, İran-İsrail münaqişəsi də Paşinyanın mövqeyinə təsir edir: "İran illərlə işğalı qeyri-rəsmi şəkildə müdafiə edib və Ermənistanın mütəfiqi olub. İndi isə İranın başı özünə qarşı, nə Ermənistan, nə də Zəngəzur yadına düşür. Ermənistan faktiki olaraq belə bir mütəfiqini də itirmək üzrədir. Bu da onu məcbur edir ki, Azərbaycan və Türkiyə ilə məsələləri təcili həll etsin".

■ **Şahənə RƏHİMLİ,**  
"Yeni Müsavat"



## Primakov hələ də Bakıdan cavab gözləyir

"Azərbaycan "Rus evi"nin Bakıda qeydiyyatı alınması proseduru ilə bağlı hələlik əsaslı cavab verməyib". Axar.az xəbər verir ki, bunu "Rossotrudniçestvo"nın rəhbəri Yevgeni Primakov deyib.

"Martın 3-də Xarici İşlər Nazirliyimiz və səfirliyimiz Azərbaycana bəzi təmaslar, danışıqlar və mədəniyyət mərkəzinin fəaliyyətinin hüquqi şərtlərinin müzakirəsi ilə bağlı sorğu verdi. Azərbaycan tərəfinin iddiası nə idi? Hələlik Azərbaycan tərəfdən cavab almadıq. Rusiya dəfələrlə Azərbaycandan bunun hüquqi yolla necə həyata keçiriləcəyi ilə bağlı müəyyən aydınlıq gətirməyi xahiş etsə də, cavab almayıb", - o bildirib.

Primakov qeyd edib ki, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin Rusiya elm və mədəniyyət mərkəzinin işinin dayandırılmasının zəruriliyi ilə bağlı notasından sonra Bakı mədəniyyət mərkəzlərinin fəaliyyəti haqqında sazişin özünü denonsasiya etməyib: "Mərkəz rəsmi olaraq fəaliyyətini davam etdirir".



## Kremləndən Karapetyanın həbsinə reaksiya

Kreml "Taşır" Şirkətlər Qrupunun sahibi Samvel Karapetyanın Ermənistanda həbsi ilə bağlı vəziyyəti diqqətlə izləyir.

APA-nın Rusiya bürosu xəbər verir ki, bunu Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib. Onun sözlərinə görə, Moskva Rusiya Federasiyası vətəndaşı kimi Karapetyana bütün lazımı yardımı göstərməyə hazır olacaq.

"Ermənistanın daxili işlərinə qarışmaq istəmirik, lakin biz, əlbəttə ki, Rusiya vətəndaşı ilə bağlı hər şeyi diqqətlə izləyirik", - Kremlin sözçüsü vurğulayıb.

Qeyd edək ki, rusiyalı iş adamı Samvel Karapetyan Ermənistanda həbs edilib. Ermənistan Kriminal Polisi "Taşır" Şirkətlər Qrupunun rəhbəri, rusiyalı biznesmen Samvel Karapetyanın evində axtarıqlara başlayıb. Hər şey iş adamı Erməni Apostol Kilsəsinin müdafiəsinə qalxdıqdan sonra başlayıb.

Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan da yaşananlara sosial şəbəkə hesabında münasibət bildirib: "Bura sizin üçün Kaluqanın Nijniy Tapr kəndi yox, Ermənistanıdır. Ümid edirəm ki, dövlətin dadı damağınızda qalacaq".



## Ədəbsizlərin yetişdirilməsi

**Zamin Hacı**  
 zaminhaci@gmail.com

**D**ünənki yazımda Kooperasiya Universitetimizin (bunun qısaltması bizə ilk növbədə “Kin-dza-dza” sovet filmini xatırladır, orda Plyuk planetinin sakinləri çatlanlar damşarkən əsasən “ku!” deyirdilər) dünya reytingində zirvələrə yüksəlməsindən bəhs etmişdim, bunu sübut edən növbəti fakt ortaya çıxmışdır. Bakı Ağır Cinayət məhkəməsində bir dələduz riyaziyyat müəlliminin cinayət işinə baxılır. Bu yoldaş müxtəlif şəxsləri aldadaraq pul alıb, kimini işə düzəldəcəkmis, kiminin də uşağını universitetlərə soxa-caqmış. Eyni anda həm Əmək Nazirliyinin, həm DİM-in səlahiyyətlərini mənimsəyibdir.

Sitat: “Azərbaycan Tibb Universitetinin Stomatologiya fakültəsinə düzəldəcəyi abituriyentin valideynindən 74 900, orta məktəbə müəllim kimi qəbul etdirəcəyi şəxsdən 10 030, BDU-nun Hüquq fakültəsinə qəbul etdirəcəyini dediyi abituriyentin qahımından 70 000, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasına tələbə kimi qəbul etdirəcəyini dediyi şəxsin ailəsindən 8000, Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin İqtisadiyyat fakültəsinə tələbə qəbul etdirəcəyi haqda yalan vəd verdiyi şəxsdən 25000, İqtisadiyyat Universitetinin Kompüter mühəndisliyi fakültəsinə tələbə kimi qəbul etdirəcəyini dediyi gəncin valideynindən 40 000, Kürdəmir şəhər 2 sayılı orta məktəbdən Sumqayıtdakı orta məktəblərin birinə ibtidai sinif müəllimi vəzifəsinə köçürəcəyini dediyi qadıncan 14 000, Sumqayıtda yerləşən orta məktəblərin birinə fizika müəllimi düzəldəcəyi barədə yalan vəd verdiyi digər qadıncan 24 000, arvadını Bakıda yerləşən orta məktəblərin birinə Azərbaycan dili-ədəbiyyat müəllimi vəzifəsinə qəbul etdirəcəyi barədə yalan vəd verdiyi kişidən isə 15 000 manat alaraq dələduzluq edib”. Sitatin sonu.

Görün nə qədər rəngarəng cəmiyyətimiz vardır... Mən bu uzun sitati elə həmin xoşbəxtliyimizi təsvir etmək üçün verdim. Camaat həkimlikdən müəllimliyə, ali təhsilə qədər cürbəcür işlərə düzgün yolla nail olmağa inanmır. Məncə, qiymətlər də yetərincə “uyğun” imiş, dələduzumuz ölçü-biçi hissini itirməyibmiş. Dış həkimliyi oxumaq 75 min, orta məktəbə müəllim 10 min... Narxozda kompüterçilik 40 min, Kaprativdə ekonomika 25 min...

Bədən tərbiyəsinə hətta 8 minə “düzəldirmiş”. Çox ucuzluq olmamışdır. Bu, bizdə idman müəllimlərinə, onların orta və ali təhsil sistemimizdə yerinə verilən qiymətin əlamətidir. Açıq yazsaq, bu qiymət sifra yaxındır. Halbuki, idman müəllimi məktəbdə ən hörmətli, ən nüfuzlu müəllimlərdən biri olmalıydı.

Ümumiyyətlə, təhsil sistemimizdə çox şeylər düz getmir. Elə götürək humanitar istiqaməti. Ədəbiyyat dərsinin çox dırnaqarası keçildiyindən bu il hətta deputatlar şikayət elədilər. Nə müəllim ədəbiyyat, bədii kitab oxuyur, nə şagirdlər. Kimsə uşaqlara roman oxuyub esse, inşə yazmaq tapşırığı verirmiş? Çətin. Biz belə şeyləri ancaq Hollivud filmlərində, ya da yuxumuzda görə bilərik. Uşaqların başı bambılı testlər üzrə hazırlayıb ali məktəbə girmək kimi ucuz, mənasız yarışmaya elə qarışıb ki, ədəbiyyat oxumağa vaxtları qalmır. Yay tətili dövründə şagirdlərə “Bu kitabları oxuyun, sentyabrda danışarın” tapşırığı, ədəbiyyat siyahısı verən neçə müəllim tanıyırsınız? Ədəbiyyatdan uzaq ədəbsiz nəsil yetişir.

Orta məktəblərin kitabxana fondu yalnız fonunda müəllimlərin “vinetka” şəkilləri çəkilməsi üçündür. Bunun şahidi olmuşam. Bir qahımın övladı məktəb kitabxanasından kitab götürüb oxumaq istəmişdi, kitabxanaçı icazə verməmişdi. Marağ üçün kitabxanaya getdim, dəqiqləşdirdim. Həqiqət idi. Kitabxanaçı hətta şəxsiyyəti təsdiqləyən sənəd qoymaq şərtiylə də uşaqlara kitab vermirdi. Kitablar eləcə saxta maket kimi şkaflarda tozlanırdı.

Təzəlikcə müəllimlərin sertifikatıya imtahanları olub. Maraqlıdır ki, ən yüksək 60 bala yaxın toplayanlar arasında coğrafiya, riyaziyyat, ingilis dili müəllimləri var, azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimləri isə yoxdur. Həmin dil-ədəbiyyat müəllimləri şikayətlənir, ağlaşma qurur: “Niyə filoloqlar zülüm görür, bizim testlər daha qəliz hazırlanır?”

Məncə bu qəlizlik qəsdən edilmir. Sadəcə, ana dilimizi və ədəbiyyatımızı düzgün bilən yoxdur, ya da prinsiplər qarışıq düşüb. Biz artıq bu işin həm prinsipini, həm ipini qırtmışıq.

“Artsax xalqı arasında xalqı yarıya bölən liderlər peyda olub”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu iyunun 19-da İrəvanda keçirilən etiraz aksiyası zamanı üzündən “Hadrut Uğrunda” QHT-nin rəhbəri Levon Hayryan deyib.

Onlar Ermənistan hökumətindən Qarabağdan könüllü köçmüş ermənilərin ehtiyaclarına lazımı sosial dəstək verməsini tələb ediblər. “Xalq, mən sizi oyanmağa səsləyirəm. Artsax xalqının mənafeyini qorumaqla siz Ermənistanın maraqlarını qoruyursunuz. Əgər bir erməni təhlükədirsə və Ermənistan hökuməti o təhlükə altında olan erməninin müdafiəsinə qalxmırsa, bu o deməkdir ki, o, Ermənistan dövlətçiliyinin mövcudluğunda maraqlı deyil”, - Hayryan deyib.

Hayryan qeyd edib ki, onlar “tarixi Ermənistan” və “əsl Ermənistan” cəfəngiyyatını gündəmə gətiriblər: “Yəni biz əlifbadan imtina etməliyik, çünki o, “tarixi Ermənistan”da yaradılmışdır və biz Nikol hökumətindən xahiş etməliyik ki, bizim üçün yeni əlifba uydursun. Artsax hələ tam itirilməyib, onu itirsek, Ermənistan dövləti də mövcud olmayacaq, “erməni” anlayışı ətrafında birləşib vuruşun” - deyər erməni separatçısı sarsaqlayıb.

Xatırladaq ki, Qarabağdan gedən ermənilərə dəstək proqramı 2025-ci il aprelin 1-dən azaldılıb. Əmək qabiliyyətli şəxslər artıq 40,000+10,000 dram mənzil müavinətini almırlar. Son dövrlər isə revanşizmin kövrüklənməsi, Rusiyanın İrəvanda təsir dairələrinin fəallaşması, Kremlin himayə etdiyi kilsə ilə Paşinyan administrasiyası arasında qarşıdurma fonunda separatçıların da küçələrə çıxarılması yeni boyuttur. Onların da ayağa qalxmasında həmin dairələrin rolu istisna deyil. Üstəlik, “artsax tam itirilməyib” deyər cəfəng bəyanatlar səsləndirilir. Onlar ümid edirlər ki, hələ də qayıdış və qondarma dövlət qurmaq şansları var.

Bəs biz bu proseslərə necə reaksiya verməliyik? Erməni separatçıların İrəvanda aksiyalar keçirməsi və səslənən bəyanatlar Azərbaycanı narahat etməlidirmi?

“Separatçıların toplaşması sosial problemlə bağlı olsa da, bununla ikibaşlı signal ötürülür. Onları qızıqdırın da irələr demək istəyirlər ki, həm Qarabağ məsələsi qapanmayıb, həm Ermənistan hökuməti onları diqqətdə saxlamalıdır”. “Yeni Müsavat”a danışan siyasi şərhçi Züriyyə Qarayeva belə qiymətləndirib. Onun sözlərinə görə, bu təxribat xarakterli hərəkətlərə baxmayaraq, Qarabağ problemi yoxdur: “Bu mövzu keç-



## Rusiya separatçıları üstümüzə qaldırır - ilginclik plan

Ermənistanda revanşizmin kövrüklənməsi fonunda Qarabağdan gedənlərin küçələrə çıxarılması da yeni bir boyuttur - sərt təkpi

Münaqişə başa çatıb və kənar qüvvələrin cəhdləri uğursuzluğa məhkumdur. Rusiya və digər keçmiş həmsədr ölkələr Cənubi Qafqazda rəqəbat aparır. Bu da gərginliyə səbəb olur. Ona görə separatçı qruplar QHT adı ilə yığılaraq etirazlar təşkil edir, gündəm yaradırlar. Məncə, məqsəd beynəlxalq fondların diqqətini cəlb etməkdir. Onlar “qaçqın” statusu ilə maliyyə dəstəyi almağa çalışırlar. Bunun üçün sosial tələblər irəli sürür, piketlər keçirir. Halbuki Qarabağdan gedən ermənilərin heç bir faizi o aksiyada iştirak etməyib”.

Siyasi analitik güman edir ki, Rusiyanın aktiv hala gətirdiyi qrupları üç cür təsnifatlaşdırmaq olar: “Birincisi, keçmiş klandır. Di gəl, onlar gözəndən düşüblər. İkincisi, kilsədir. Hələ də təsir gücünə malikdir. Nəhayət, Qarabağı tərk edənlər - bu elektorat da revanş müxalifəti ilə əlbirdir. Belə desək, bütün daşların altından Rusiya çıxır. Əlbəttə, rəsmi səviyyədə Moskva Bakını dəstəkləyir, Qarabağın Azərbaycana aid olduğunu bəyan edir, intəhası, Rusiyadakı dairələr latent şəkildə anti-təbliğat aparır, mümkün qədər məsələni süni şəkildə gündəmə gətirirlər. Son olaraq Solovoyun çıxışını qeyd etmək olar. Görünür ki, Rusiyada Qarabağ probleminin birdəfəlik həllini həzm etməyənlər var və vəziyyətlə barışmaq istəmirlər. Onlardan olsaydı, çoxdan regionda keçmiş münaqişəni yenidən alovlandırdırdı”.

Ardınca Rusiyanın “Birinci kanal”ının aparıcısı Solovoy “artsax” deyər-deyər az qala aqoniyə halına düşəcək bir istərik vəziyyət aldı. Yeni bu çağırışlar göstərir ki, Kremlə Qarabağ məsələsinin birdəfəlik qapanmasını qəbul edə bilmirlər.

Bundan əlavə, demək lazımdır ki, Qarabağdan qaçan separatçıların son addımları - qondarma “parlament seçkisi” keçirməsi, nümayəndəlik binasında tədbirlərin təşkili və s. Paşinyan hakimiyyəti tərəfindən əvvəlki məhdudiyyətlə üzləşmədi. Hesab etmək olar ki, rəsmi İrəvan onlardan Bakı ilə danışıqlarda “kart” kimi istifadə etməyə çalışır. Lakin separatçıların Paşinyan hakimiyyətinə qarşı müxalif elektoratda yer aldığını nəzərə alsaq, bu ehtimal zəifləyir. Ermənistan mediasında yayılan məlumatlarda isə deyilirdi ki, separatçıların fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmamasını Paşinyandan Moskva istəyib. Mövcud şərtlərdə regiona qayıdışa çalışan Rusiya ilə münasibətləri yenidən normalaşdırmaq istəyən rəsmi İrəvanın belə bir istəyi qəbul etməsi mümkün variantlardandır. Çünki Lavrovun Ermənistan səfərində separatçılarla bağlı Paşinyan hakimiyyətinə tapşırıqlar verdiyi iddiaları mediada tirajlanmışdı.

İkincisi, Rusiya “Qarabağ ermənilərinə yardımı” artırır: ötən ayın sonunda Mariya Zaxarova “Qarabağdan olan ermənilərə” kifayət qədər böyük miqdarda humanitar yardımın planlaşdırıldığını açıqlamışdı. Təhlilçilərə görə, bu detallar Rusiyanın Qarabağla bağlı yeni siyasi kampaniyasına diqqət çəkir. Və burada “Qarabağ amili” həm Bakı, həm İrəvana qarşı istifadə edilə bilər.

□ **Emil SALAMOĞLU,**  
 “Yeni Müsavat”

**A**zərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri, Kahramanmaraş vilayətində “Azərbaycan” məhəlləsinin açılışında iştirakı “Bir millət, iki dövlət” in yazdığı şərəfli tarix kitabında növbəti möhtəşəm səhifə oldu! Sevinci də, kədəri də bir olan iki qardaş ölkənin 2023-cü il fevralın 6-dakı dəhşətli zəlzələnin ağrı-acılarının bir yerdə aradan qaldırılması ilə bağlı görüldüyü işlərə Kahramanmaraşda əbədi bir abidə qoyuldu! Yenidən qurulan, tikilən, dikələn Azərbaycan məhəlləsi Azərbaycan və Türkiyə qardaşlığının növbəti simvoluna çevrildi!

Dağıdıcı zəlzələ zamanı qardaş ölkənin 11 əyalətində 12 min 796-sı Maraşda olmaqla 53 min 735 insan həlak oldu. Türkiyə vətəndaşları Liderinə inandı, Dövlətinə güvəndi, həm də ilk andan yanında olan Azər-

mənlerin isə gözləri oyulur, yaxın tarixdə hər kəs gördü! Türkiyə və Azərbaycanın Ay-ulduzlu bayraqları bəşər övladı durduqca qoşa dala-ğalanacaq, buna kimsənin şübhəsi olmasın. Çünki bizim qardaşlığımızı özündə

# Ermənistana son mesaj - Zəngəzur dəhlizi bu gün açılmasa...

Azərbaycan və Türkiyə liderləri Kahramanmaraşda təkcə yeni məhəllənin açılışını etmədilər, İrəvanın da çıxaracağı nəticələr var



baycan kimi qardaşı var deyə, sabaha inamı sarsılmadı. “Azərbaycan” məhəlləsində tikilən 90-dan çox binadakı 1200 mənzildə yaşayacaq insanların gözlərindəki sevinci görmək necə də xoş idi. Azərbaycan və Türkiyə liderləri Heydər Əliyev adına ibtidai məktəbdə və uşaq bağçasına gedərək müəllimlər və şagirdlərlə görüşdülər, şagirdlərə qiymət cədvəllərini təqdim etməklə yanaşı, çantalar bağışladılar. Çox gözəl və yaddaqalan anlar oldu. O uşaqların içərisindən bəlkə də gələcəkdə Türkiyəyə rəhbərlik edəcək şəxsiyyətlər də yetişəcək və 19 iyun 2025-ci ili fəxrlə xatırlayacaq. Məktəbin müəllim və şagirdlərinin ifasında “Çırpıncı Qara dəniz” mahnısının səslənməsi də möhtəşəm idi. Bizim bir ailəmiz var, Türk dövlətlərinin ailəsi və hər bir Türk dövlətinin bayrağı bizim üçün əzizdir, doğmadır, əylməzdir! Prezident İlham Əliyevin eyvanlardan birində asılmış Azərbaycan bayrağını əzizləyərək onun qatını açması bütün social mediada, mətbuatda sevgi və böyük minnətdarlıq hissi ilə paylaşıldı. Bu həm də bir nümunədir hər birimiz üçün, bayraq toxunulmazdır, ona daim sayğı olmalıdır. Bayrağımıza həqarət edən düş-

ehtiva edən, birliyimizi möhkəmləndirən o qədər amillər, əsaslar, bağlılıqlar var ki... Azərbaycan məhəlləsi də onlardan biri oldu, qardaş-bacılarımız evlərində sağlqla yaşasınlar, toy-büsatlı günlər keçirsinlər.

Kim bilir, bəlkə günün birində qardaş Türkiyə də erməni vandalizmi nəticəsində darmadağın olmuş Qarabağımızda, Şərqi Zəngəzurdə Türkiyə məhəlləsinin tikilməsinə qərar verəcək... Bu səmimiyyət, bu qarşılıqsız qardaşlıq əsrlərdir yüksəklərə doğru davam edir və hər birimizi qürurlandırır. Birliyimizi möhkəmləndirəcək addımları bir an da olsa, səngitmək olmaz, o dəqiqə araya suları bulandıрмаğa, qan qaraltmağa, qan qaraltmağa cəhd göstərənlər dövrüyə girməyə çalışır, vətəndaş cəmiyyəti, media və s. adlar altında antitürk qüvvələr ortaya düşür. Kahramanmaraş abidəsi, Kahramanmaraşda izdihamın əllərindəki qoşa Türk bayraqları, dilərdəki qardaşlıq duaları, iki qardaş Liderin qoşa addımları və tarixi ismarıqları hər birimizi qürurlandırdı, düşmənlərimizin gözlərinə, ürəyinə dağ çəkdi. Azərbaycan Prezidentinin dediyi kimi, “Biz yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir-birimizin yanındaıq, bir-birimizin gücünü artırırıq. Bu gün Türki-

yə-Azərbaycan qardaşlığı, birliyi nəinki bölgəmiz üçün, dünya miqyasında önəmli amildir, təhlükəsizlik, işbirliyi, inkişaf və qardaşlıq rəmzidir”.

Ötən əsrin əvvəlində Çanaqqala sınağı var idi Türkün tarixində, Azərbaycandan gedən könüllülər də Türkiyə uğrunda “uf” demədən canından keçmişdilər, onların müqəddəs ruhu da sevinir uğrunda can verdikləri qardaş məmləkətdə qurulan bu növrəşə görə. Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusunun Azərbaycanı xilas uğrunda canından və qanından keçməsinə də hər zaman böyük sayğı və minnətdarlıqla xatırlayacağıq. Qagramanmaraşda “Azərbaycan” şəhərciyinin açılış mərasimindən 107 il əvvəl Azərbaycan-türk qoşunları Ucar rayonunda bolşevik-daşnak dəstələrini darmadağın etmişdilər. Savaşda da, rufahda da birgəyik, iriyik, diriyyik, əsrlər keçsə də!

Prezident İlham Əliyev əbəş yerə Şuşa Bəyannaməsini xatırlatmadı. Sitat: “Dörd il bundan əvvəl hörmətli Cümhurbaşqanı ilə Şuşa şəhərində imzaladığımız Şuşa Bəyannaməsi bizim əlaqələrimizi ən yüksək zirvəyə qaldırmışdır. Şuşa Bəyannaməsi bizim əlaqələrimizi rəsmən müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmışdır. Biz dostuq, qarda-

şıq, müttəfiq. Türkiyə və Azərbaycan - iki qardaş ölkə həm siyasi, həm iqtisadi, həm enerji, nəqliyyat, hərbi və bütün başqa sahələrdə bir-birinin yanında inamla, uğurla irəliləyir”.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın çıxışında da qardaşlığımızın möhkəm təməllər üzərində əbədiyyətə qədər davam edəcəyinə möhkəm inam ifadə olundu: “Bəli, bu gün burada “Bir millət, iki dövlət” şüarının həyata keçməsinə bir daha şahidlik edirik. Çünki biz eyni bayrağın kölgəsində dua edən, eyni səccadədə göz yaşı tökən, eyni istiqlal üçün qurban verən bir millətin, iki dövlətin tək ürək daşıyan övladlarıyıq. “Aynıların könlü candan, Türkiyə Azərbaycandan”, - deyən şairlərin sözlərə hərfbəhərf nəqş etdiyi qardaşlığımızın nə mənə daşdığını bu gün bütün dünyaya yenidən göstəririk. Rəbbim aramızdakı bu sarsılmaz həmrəyliyi, bu məhəbbəti daimi etsin”.

Üç həftə əvvəl 28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə Laçında oluqlarını deyən Türkiyə Prezidenti “Füzuli və Zəngilandan sonra Laçın Beynəlxalq Hava Limanını da İlham qardaşımıla birlikdə istifadəyə verdik. İşğaldan azad edildikdən sonra Qarabağın hər tərəfində inkişaf və bərpa işləri sürətlə davam edir.



## İrəvandan yeni delimitasiya açıqlaması

“Rəsmi İrəvan Azərbaycanla sərhədlərin delimitasiyası prosesinin dayandığını düşünür”. APA-nın məlumatına görə, bunu “Sputnik Armenia”ya müsahibəsində Ermənistanın Baş nazirinin müavini, Ermənistan-Azərbaycan sərhədlərinin delimitasiyası üzrə komissiyanın həmsədri Mqer Qriqoryan deyib. O bildirib ki, tərəflər arasında təmaslar var, lakin prosesin özü kifayət qədər mürəkkəbdir. “Bunun üçün müvafiq olaraq hazırlıq işlərinə ehtiyac var. İndi məhz bu istiqamətdə proseslər həyata keçirilir. Lakin mən deməzdim ki, proses zəifləyib və ya sürətlənib”, - Qriqoryan fikirlərini yekunlaşdırıb.

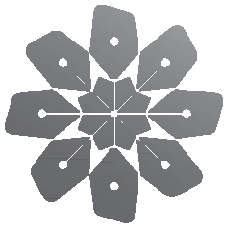
Qeyd edək ki, sözügedən komissiyanın sonuncu iclası 2025-ci ilin aprelində keçirilib.

Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün əldə olunması ilə, inşallah, bu işlər daha da sürətlənəcək”, söyləməklə əslində bir gün sonra Türkiyəyə səfər edəcək - artıq Ermənistanın baş naziri Türkiyədədir - Nikol Paşinyana da düşünmək üçün son mesajlarını ünvanlamış oldu. Türkiyə və Azərbaycanın birlik, bərabərlik mesajları sülhə, barışa əsaslanır, kimsə təhdid məqsədi daşmır. Bu reallığı anlamayanlar uduzacaqlar, məğlub olacaqlar! Azərbaycan Prezidentinin Paşinyandan bir gün öncə Türkiyəyə dəvət olunması heç şübhəsiz ki, təkcə “Azərbaycan” şəhərciyinin qırmızı lentinin kəsilməsi, məhəllədəki mənzillərin sakinlərə təhvil verilməsi ilə bağlı deyildi, bu, həm də böyük qardaşlıq jesti, birlik nümunəsi və Ermənistana, onun havadarlarına öz hesablarını götürmək üçün son ismarıqların çatırılacağı tarixi hadisə idi. Azərbaycan Prezidenti çıxış edərkən izdihamın alqış sədaları ilə “Qarabağ Fatehi” hayqırması qürurverici və möhtəşəm səhnə idi. Türkə zəfərlər yaraşır, amma kimsə kəm baxacaqsas, cavabını da alacaq!

Ən nəhayət, bəzilərinin “qırmızı xətt” hesab etdiyi Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı qərarı Ermənistan məhz bu gün açıqlamaladı, sabah gec ola bilər! Əvvəla, 5 il öncə üzərinə götürdüyü öhdəliyə əməl etməlidir! Digər tərəfdən, İranda yaşananlar fonunda Azərbaycanın əsas hisssəsi ilə Naxçıvan bölgəsi arasında quru əlaqənin təmin olunması mümkünsüzdür. Zəngəzur dəhlizi bu gün həm də humanitar məqsədlə istifadə olunacaq ünvanlardan biridir. Təkcə Çinin 10 min vətəndaşı İranda çarəsiz durumdadır. Belə bir durumda yolkəsənlik etmək yox, yolu, dəhlizi açmaq gərəkdir!

İndiki həssas durumda Zəngəzur dəhlizinə əşhədu-ehtiyac yaranıb, Ermənistan bunu anlamalıdır!!! Zəngəzur dəhlizi Türkiyəyə, Türk birliyinə və nəhayət, Avropadan Asiyayadək bir çox güclərə lazımdır, bunu da qansalar, pis olmaz! Türkiyədən sərhəd qapılarını açmağı xəhiş edəcəyi şübhə doğurmayan Nikol Paşinyan əvvəlcə Zəngəzur dəhlizini açmalıdır, məsələ bu qədər sadə!

□ **Elşad PASASOY,**  
“Yeni Müsavat”



**Azərbaycan  
Respublikasının  
Mədlanın İnkişafı  
Agentliyi**

## Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

**C**ari ilin ilk dörd ayında Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən 14 953 nikah və 6 784 boşanma halları qeydə alınıb. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinin aylıq hesabatında məlumat verilib.

Rəqəmlərə əsasən, əhəlin hər 1000 nəfərinə düşən nikahların sayı 4,1-dən 4,4-ə qədər artıb, boşanmaların sayı isə 2,1-dən 2,0-ə qədər azalıb. Görünən odur ki, nikah göstəriciləri artma, boşanma göstəriciləri isə azalma meyli nümayiş etdirir. Bu dinamika ilk baxışdan pozitiv sosial dəyişiklik kimi qəbul olunsada, arxa planda daha kompleks sosial və psixoloji faktorların durduğu ehtimal edilir.

Sosiooloqların fikrincə, nikahların sayında müşahidə olunan artımın əsas səbəblərindən biri pandemiya dövründə təxirə salınmış nikahların 2023-cü ildən etibarən reallaşdırılmasıdır. Xatırladaq ki, COVID-19 pandemiyası illərində bir çox cütlük toylarını və nikah mərasimlərini ya ləğv etmiş, ya da qeyri-rəsmi şəkildə, yalnız ailə dairəsində qeyd etməyə məcbur olmuşdu. Karantin rejimi, qadağalar, sosial məsafə tələbləri və iqtisadi qeyri-sabitlik səbəbilə nikaha daxil olma qərarı təxirə salınmışdı.

Lakin 2023-cü ildən başlayaraq ölkədə sosial və iqtisadi sabitlik qismən bərpa olunub. Tədbirlərə icazələrin verilməsi, şadlıq evlərinin yenidən fəaliyyətə başlaması, toy bazasının aktivləşməsi və gənclər arasında nikaha marağın artması nəticədə etibarilə rəsmi nikahların

sayına da birbaşa təsir göstərilib.

Digər tərəfdən, toy sənayesinin canlanması da bu artımı şərtləndirən mühüm faktorlardan biridir. Bankların toy kreditləri təklif etməsi, şadlıq saraylarının müxtəlif endirim kampaniyaları, restoran və musiqi xidmətlərinin geniş çeşiddə əlçatanlığı cütlüklərin nikaha daxil olmasını asanlaşdırır.

Eyni zamanda, son illər ailə dəyərlərinin, valideyn məsuliyyətinin və milli-mənəvi birlik prinsiplərinin müxtəlif səviyyələrdə, o cümlədən mediada, sosial şəbəkələrdə, təhsildə və dini tribuna vasitəsilə təbliğ olunması da nikahların artmasına səbəb olan amillər sırasındadır. Gənclər arasında ailə qurmağa dair pozitiv düşüncə tərzinin gücləndirilməsi nikah qərarlarını daha tez və qətiyyətlə qəbul etməyə imkan verir.

Sosiooloqlar qeyd edir ki, statistik artımı izah edən mühüm faktorlardan biri də son aylarda gündəmə gəlmiş qohum nikahlarının qadağan olunması ilə bağlı qanunvericilik dəyişiklikləridir. Məlum olduğu kimi, 2025-ci il 1 iyul tarixindən etibarən birinci və ikinci dərəcəli qohumlar arasında nikahların bağlanması qanunla qadağan ediləcək.

Bu xəbərin yayılması cəmiyyətin bəzi təbəqələrində

# Gender, ailə, demoqrafiya

**YENİ ÜSAVAT**  
N 106 (8716) 21 iyun 2025

## Nikahlar artır, boşanmalar azalır: səbəblər nədir?

**Sosiooloq: "Boşanmaların sayında azalma müşahidə olunmayacaq, əksinə, artım tendensiyası güclənəcək"**



Boşanma sayının azalmasına gəlincə isə, hesab edirik ki, Azərbaycan hazırda əslində boşanma "bumu" yaşayır. Yaxın vaxtlarda ölkəmizdə boşanmaların sayında azalma müşahidə olunmayacaq, əksinə, artım tendensiyası güclənəcək. Təəssüf ki, müxtəlif platformalar, xüsusilə sosial media və bəzi xarici nümunələr, o cümlədən Türkiyədə və digər ölkələrdə keçirilən "boşanma partiləri" bu tendensiyanı daha da dərinləşdirir.

Bəzi məşhurların, o cümlədən fəxri ad daşıyan sənətçilərin "boşandıqdan sonra gözəlləşdim" kimi çıxışları, yaxud xəyanətə xəyanətlə cavab verilməsini təşviq edən bəyanatlara efrdə yer verilməsi, əslində ailə dəyərlərinin dağıdılmasına xidmət edir. Bu, dolayısı ilə boşanmalara təşviq deməkdir.

Hesab edirik ki, bu gün cəmiyyətimizdə düşüncə transformasiyası baş verir. İnsanlar getdikcə daha eqoist ruh halına köklənir və bu da boşanma hallarının artmasına səbəb olur. Təəssüf ki, hazırda 50 yaşdan yuxarı insanlar, eləcə də övladları olan ailələr arasında da boşanmalar baş verir. Əvvəllər bu hallar nadir idi, lakin indi insanlar o qədər eqoistləşiblər ki, hətta uşaq məsuliyyətini düşünmədən boşanmaq qərarına gəlirlər.

təşviş və tələsik qərarlarla müşayiət olunub. Xüsusilə qohum olan nişanlı cütlüklər arasında nikahın qanuni şəkildə baş tutması üçün "qanun qüvvəyə minməmiş evləmək" psixologiyası müşahidə olunub. Bu da qısa müddətdə nikah statistikasında süni sıçrayış yaradıb.

Halbuki hüquqşünasların da bildirdiyi kimi, qanunvericilik dəyişiklikləri adətən geriye dönüş qüvvəyə malik olmur, yeni 1 iyula qədər baş tutmuş nikahlar bu qadağaya daxil edilmir. Lakin bu hüquqi inceliklərin cəmiyyətin hər təbəqəsinə düzgün və aydın şəkildə çatdırıl-

maması müəyyən təşvişin və "tələsik nikahların" yaranmasına yol açır.

Bu fenomen, qısamüddətli dövr üçün nikahların sayında artım yaratsa da, dayanıqlı demoqrafik artım kimi qiymətləndirilməsi ehtiyatlı yanaşma tələb edir. Statistikanın ilin ikinci yarısında necə dəyişəcəyi bu amilin təsirini daha dəqiq göstərəcək.

Mövzu ilə bağlı sosiooloq Üzeyir Şəfiyev "Yeni Məsəvat"a danışır: "İlin sonunda statistik qiymətləndirmə daha dəqiq olacaq. Çünki bəzi faktorlar var ki, onlar nikah və boşanmaların sa-

yına təsir edir. Məsələn, may ayında adətən cəmiyyətimizdə bu ayın uğursuz hesab edilməsi səbəbindən toylar az keçirilir. Buna görə də insanlar daha çox may ayına qədər və may ayından sonra nikah və toylarını planlaşdırırlar. Hazırkı statistika müşahidə olunan artım da bu amillə izah oluna bilər.

Digər tərəfdən, məlum olduğu kimi, iyulun 1-dən etibarən qohum nikahlarının qadağan olunması ilə bağlı qanun qüvvəyə minir. Bu səbəbdən bəzi insanlar maksimum çalışırlar ki, həmin tarixədək nikaha girsinlər.

**Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY**

## Azərbaycan təhsilində ilk - 6 universitetimiz siyahıda öndə...

**Ekspert: "Arzu edirik ki, növbəti illərdə digər universitetlərimiz də ilk 1000-likdə, ya heç olmasa ilk 1500-lükdə yer ala bilsin"**

**Ö**lkə tarixində ilk dəfə 6 universitetimiz "QS 2026 dünyanın ən yaxşı universitetlərinin reytingi"ndə TOP 1000-ə daxil olub. Bu barədə Elm və Təhsil Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, reytingdə Azərbaycan universitetlərinin sayı 9-a yüksəlib. 3 universitetimiz mövqeyini ötən ilə nisbətən əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirib. 6 universitetimiz isə ilk dəfə sözügedən global reytingə daxil olub. Ölkə üzrə ən yüksək nəticə əldə edən Bakı Dövlət Universiteti 300 pilləyə yaxın irəliləyərək 688-ci mövqeyə yüksəlib. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (801-850) və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (851-900) mövqeyi ötən ilə nisbətən əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlib. İlk dəfə olaraq Azərbaycan Texniki Universiteti (851-900), Bakı Mühəndislik Universiteti (901-950) və Xəzər Universiteti (951-1000) "QS 2026 dünya-

nın ən yaxşı universitetlərinin reytingi"ndə TOP 1000-də yer alır. Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (1001-1200), Sumqayıt Dövlət Universiteti (1001-1200) və ADA Universiteti (1201-1400) də sözügedən global reytingə ilk dəfə daxil olub.

Sözügedən reytingə yeni daxil olan universitetlərin sayına görə Azərbaycan təmsil olunan 106 ölkə arasında 2-ci sıradadır. "Akademik nüfuz", "İşəgötürənlər arasında nüfuz", "Müəllim-tələbə nisbəti", "Əcnəbi müəllim payı", "Əcnəbi tələbə payı" və "Məşğulluq nəticələri" indikatorları üzrə Azərbaycan universitetlərinin göstəricilərinə müsbət dinamika müşahidə olunur.



Qeyd edək ki, "QS 2026 dünyanın ən yaxşı universitetlərinin reytingi"ndə nəticələrinə görə Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunda liderdir. Azərbaycandan reytingə daxil olan universitetlərin sayı digər Cənubi Qafqaz ölkələrindən daha çoxdur.

Mütəxəssislər hesab edirik ki, bu reytinglər ali təhsil müəssisələrinin həm daxili idarəçiliyini təkmilləşdirir, həm də tələbə və müəllimlər üçün rəqabətə əsaslanan motivasiya mühiti yaradır.

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Elçin Əfəndi "Yeni Məsəvat"a danışır:

"Azərbaycanın ali təhsil

sisteminə sevincdirici bir hadisədir ki, QS beynəlxalq reyting təşkilatının 2025-ci il üzrə açıqladığı siyahıya ölkəmizdən tam 9 universitet daxil edilib. Bu, əvvəlki illərlə müqayisədə mühüm irəliləyiş kimi qiymətləndirilə bilər. Çünki uzun müddət yalnız məhdud sayda ali məktəbimiz bu cür beynəlxalq sıralamalarda təmsil olunurdu.

Xüsusilə vurğulanmalı məqam budur ki, daxil olan universitetlərin 6-sı ilk 1000-likdə yer alıb. Bu isə təkə say artımı deyil, həm də keyfiyyət baxımından ciddi irəliləyişdir. Ən çox diqqətçəkən hadisə isə Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) uğurudur: bu ali məktəb təkə ölkə üzrə deyil, Qafqaz regionu miqyasında da ön sıralara yüksələrək nüfuzlu mövqə qazanıb. BDU-nun dünyanın ən yaxşı 700 universiteti arasında yer alması, şübhəsiz ki, Azərbaycan elminin və təhsilinin beynəlxalq müstəvidə nüfuzunun artmasından xəbər verir.

Bu reytingdə həm dövlət, həm də özəl universitetlərin yer alması gələcək üçün mühüm mesaj verir. Belə ki, adı bu siyahıya düşən universitetlərə abituriyentlərin marağı artacaq, bu da plan yerlərinin

dolmasına və qəbul göstəricilərinin yüksəlməsinə səbəb olacaq. Çünki valideynlər və tələbələr artıq anlayırlar ki, beynəlxalq reytingdə olan ali məktəb təkə diplom deyil, həm də etibarlı gələcək vəd edir.

Bu siyahı hazırlanarkən QS təşkilatı bir sıra ciddi meyarlara əsaslanır: akademik nüfuz, məzunların işəgötürənlər arasında tanınması, tələbə-müəllim nisbəti, alimlərin elmi məqalələrinin sayı və onlara edilən beynəlxalq istinadlar.

Azərbaycan universitetlərinin bu kriteriyalara uyğun gəlməsi və sıralamada önə çıxması təsadüfi deyil, bu, illərdir aparılan elmi-tədris fəaliyyətinin nəticəsidir.

Əlbəttə, arzu edirik ki, növbəti illərdə digər universitetlərimiz də ilk 1000-likdə, ya heç olmasa ilk 1500-lükdə yer ala bilsin. Bu həm ali təhsildə rəqabəti gücləndirəcək, həm də ölkənin beynəlxalq elmi və intellektual imicini yüksəldəcək. Artıq bəzi universitetlərimizin top-500 universitet arasında yer alması ehtimalı da real görünür və bu, yaxın illərdə daha konkret şəkildə özünü göstərə bilər.

**Xəlidə GƏRAY,**  
"Yeni Məsəvat"

**Bu** gün - iyunun 21-dən etibarən Azərbaycanda rəsmi olaraq yay mövsümü başlayır. Havanın isinməsi, məktəblərin bağlanması və istirahət mövsümünün başlaması ilə çimərliklərə maraq da artmağa başlayır. Amma günəş, qum və dənizlə bərabər, bəzi hallarda görünməyən təhlükələr də bu istirahət məkanlarında mövcud olur. Söhbət ilk növbədə gigiyenik norma və sanitariya qaydalarına cavab verməyən sahillərdən gedir.

Səhiyyə Nazirliyinin yay mövsümünə hazırlıq çərçivəsində yaydığı məlumata görə, Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi tərəfindən bir sıra bölgələrdə yerləşən çimərliklərdə monitorinqlər aparılıb. Bu araşdırmalara Bakı, Sumqayıt, Mingəçevir, eləcə də Lənkəran, Astara və Xaçmaz rayonları aid edilib. Məqsəd çimərlik ərazilərində dəniz suyunun sanitariya-gigiyenik vəziyyətini qiymətləndirməkdir.

Nazirliyin məlumatına əsasən, dəniz suyunun fiziki-kimyəvi və bakterioloji göstəriciləri laboratoriya üsulları ilə tədqiq edilib. Tədqiqatlar Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitorinq İdarəsi və Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi yanında fəaliyyət göstərən Suların İstifadəsinə və Mühafizəsinə Dövlət Nəzarət Xidməti ilə birgə həyata keçirilib.

May ayından etibarən aparılan bu müayinələrə Bakı şəhərinin Buzovna, Mərdəkan, Şüvəlan, Türkan, Hövsan, Novxanı, Görədil, Nardaran, Bilgəh, Pırşağı, Şıx, Sahil çimərlikləri, eləcə də Sumqayıt, Lənkəran, Astara və Xaçmaz rayonlarının sahilboyu əraziləri daxil edilib.

Monitorinqlərin nəticələrinə görə, bəzi çimərliklərdə suyun bakterioloji göstəriciləri normadan kəskin şəkildə artıq olub. Belə ki, Suraxanı rayonunun Hövsan, Xəzər rayonunun Türkan, Səbail rayonunun Şıx, Qaradağ rayonunun Sahil çimərlikləri ilə yanaşı, Xaçmaz

rayonunun Niyazoba kəndi, Lənkəran rayonunun Aşağı Nüvədi qəsəbəsi və Sütəmur-dov kəndində yerləşən çimərliklərdə çirklənmə səviyyəsi yüksək olub. Bu çirklənmə insan sağlamlığı üçün təhlükə yarada biləcək yoluxucu xəstəliklərin yayılması ilə nəticələnə bilər. Səhiyyə Nazirliyi bu çimərliklərdə istirahət etməyi tövsiyə edir.

“Yeni Müsavat” bildirir ki, sanitariya tələblərinə cavab verməyən sularla üzdükdə və ya çimərəkən bəzi xəstəliklərə yoluxmaq riski artır. Onlardan dəri infeksiyalarını göstərmək olar. Xüsusilə göbək xəstəlikləri və bakterial dermatitlər yarana bilər.

Özünü göz infeksiyalarından da qorunmalıyıq.

Gözə infeksiya keçərsə, konjonktivit və konyunktural iltihablar yarana bilər. Qulaq xəstəliklərini diqqətdən qaçıрмаq olmaz. Xüsusilə uşaqlarda tez-tez rast gəlinir. Bağırsağ infeksiyalarının (salmonelyoz, dizenteriya, rotavirus) yaranma riski böyükdür. Hepatit A isə əsasən kanalizasiya sularının qarışdığı ərazilərdə rast gəlinir.

Əksər hallarda bu infeksiyaların müalicəsi mümkündür, lakin gecikdirilmiş halda ağırlaşmalara səbəb ola bilər. Xüsusilə yaşlılar, azyaşlı uşaqlar və xroniki xəstəliyi olanlar üçün risk daha böyükdür.

Zəif immunitetə malik şəxslər, xüsusi ilə şəkərli diabetdən və xərcəngdən əziyyət çəkənlər, immunosupressiv terapiya alanlar, uşaqlar və

# Çimərlik xəstəlikləri - Plyaj həvəskarları oxusun!

Nazirlik hansı ərazilərdə istirahət etməməyi açıqladı;" Bağırsaqda, nəfəs yollarında bakteriyalar ciddi təhlükə yarada bilər" - həkimdən xəbərdarlıq



yaşlılar (onların orqanizmi infeksiyalara qarşı daha həssasdır) və dəri xəstəliklərindən əziyyət çəkənlər, hamilə qadınlar (infeksiya həm ana, həm də dövl üçün təhlükəli ola bilər), qaraciyər, böyrək və mədə-bağırsağ problemləri olanlara gigiyenik tələblərə cavab verməyən çimərliklərdə çimmək qəti şəkildə tövsiyə olunmur.

İnfeksiyonistlər qeyd edirlər ki, çimərlik mövsümündə ən çox rast gəlinən infeksiyalar mədə-bağırsağ pozğunluqları,

dəri və qulaq iltihablarıdır. Normativlərə uyğun olmayan çimərliklərdə dəniz suyu kanalizasiya axıntılarına qarışması bu riskləri qat-qat artırır. Belə sulara çimərəkən, xüsusilə suyun təsadüfən udulması ilə rota və noro viruslarına, salmonellyoz və hepatit A kimi ciddi xəstəliklərə yoluxma mümkündür.

Dəriyə birbaşa təmas zamanı isə göbək infeksiyaları, bakterial dəri iltihabları, qurdeşənəyi (allergik reaksiya) hal-

ları ortaya çıxa bilər. Su ilə təmasdan sonra gözlərdə qızartı, dəridə səpkilər, ishal, hərarət, ürəkbulanma kimi əlamətlər yaranarsa, vaxt itirmədən həkimə müraciət etmək vacibdir. Yay aylarında istirahət etmək, dənizin və günəşin dadını çıxarmaq istəyi təbiidir. Amma təhlükəsizlik qaydaları da gözdə tutulmalıdır.

Professor Adil Qeybullu “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib ki, içməli və çimərlik sularına sanitariya-gigiyenik tə-

ləblər mövcuddur: “Çimərlik üçün ayrılmış yerlərdə suyun kolitriti və kolindeksi yoxlanılır. Bu da həmin ərazilərdə bağırsağ çöplərinin konsentrasiyasının müəyyən edilməsi üçündür. Kolitrit və kolindeksin içməli su səviyyəsində olduğu yerlərdə bakterial yoluxma təhlükəsi olmur. Dənizin duzlu olması özü də antibakterial təsir göstərir, bakteriyaları öldürmə xüsusiyyəti var. 1 kubmetr suda 3 bağırsağ çöpu tapılırsa, bu yol verilən həddir. Bundan yuxarı göstərici isə çirkləndirilmiş sayılır. Çimərlik sularındakı çürüntü məhsulları və bakteriyalar dəridə və bağırsaqda problemlər yarada bilər. Belə bakteriyalardan tək xəstə insanlar deyil, sağlam adamlar da qorunmalıdır. Bağırsaqda, nəfəs yollarında bakteriyalar ciddi təhlükə yarada bilər.

Dəfələrlə şahidi oluruq ki, çimərliyə gedən insanların bir qismi hansısa istehlak məsullarını və yaxud qida qalıqlarını dənizə atır. Həmçinin plastik qabları da suya atırlar, halbuki bu cür qabların suda olması insan orqanizmi üçün çox ziyanlıdır.”

**Şahənə RƏHİMLİ,**  
“Yeni Müsavat”

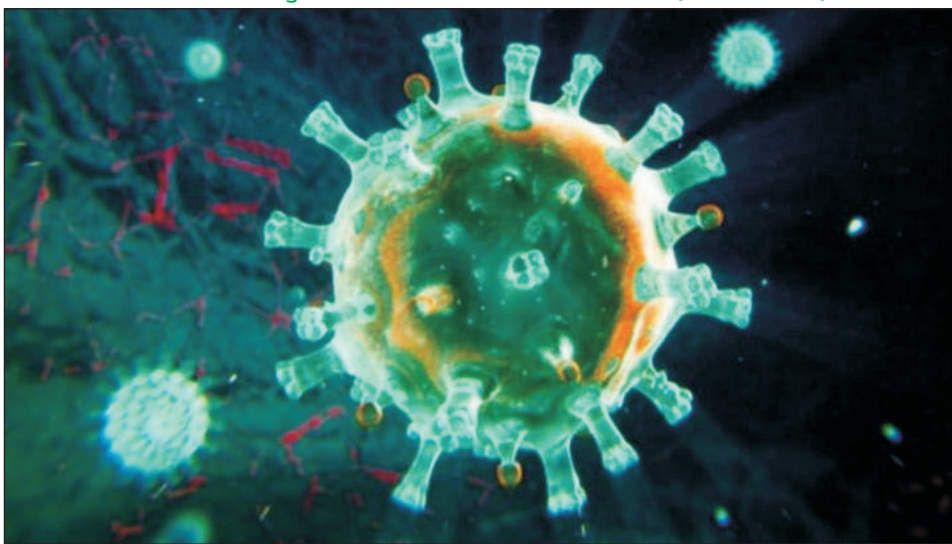
## SOS: “Qara vəba” qayıdır - Azərbaycanda gözlənti

Bu xəstəlik daha çox kənd yerlərində, dağlıq ərazilərdə və yığcam məskunlaşmış qəsəbələrdə müşahidə olunur - əhaliyə tövsiyə

**B**ir zamanlar “Qara ölüm” adıyla Avropanın yarısını məhv edən bubonik vəba, 21-ci əsrin texnoloji və tibbi imkanlarına baxmayaraq, yenidən ciddi narahatlıq yaratmağa başlayıb. Monqolustanda eyni ailənin üç üzvündə aşkar edilən yoluxma halları, yüz illərdir sakit qalan bu xəstəliyin yeni mərhələyə keçə biləcəyinə işarə edir.

Hazırkı dövrdə antibiotiklər və erkən diaqnostika imkanları sayəsində bubonik vəba pandemiyə səviyyəsinə çatmaya bilər. Ancaq xəstəliyin yoluxma yollarının dəyişməsi və insanlar arasında ötürülməsinin rəsmi şəkildə təsdiqlənməsi ehtiyatlı olmağın vacibliyini göstərir. Belə ki, “Qara ölüm” yenidən qapımızı döyür - bu dəfə modern dünyada. Hazır olmağımız üçün isə tək tibbi yox, informasiya və səhiyyə sahələrində də çevik və şəffaf davranmaq zəruridir.

Xatırlatmaq yerinə düşər ki, vəba adını tarix boyu dəhşətli pandemiyalarla yadda saxlanmış, beşəriyyətin ən faciəli səhifələrində öz izini qoymuş xəstəliklərdən biridir. Orta əsrlərdə milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan bu infeksiya bu gün də, ara-sıra olsa belə, bəzi ölkələrdə yenidən



baş qaldırır. Son vaxtlar Monqolustanda vəba halları qeydə alınıb və bu, global ictimaiyyətin diqqətini bir daha bu təhlükəyə yönəldib.

Vəba “Yersinia pestis” adlı bakteriyaların yaratdığı kəskin və insanlara adətən onlara qarşı qorunma vasitəsilə keçir. Ənənəvi yayılma yolu budur. Lakin vəbanın hava-damcı yolu ilə yayılan - yeni insandan insana keçən forması da mövcuddur və bu, onu daha təhlükəli edir.

Mütəxəssislər vəbanın əsasən üç formasını ayırd edir-

lər: Bubon vəbası - ən çox yayılmış formadır. Bədənin müxtəlif limfa düyünləri (boyun, qoltuqaltı, qasıq) şişərək ağrıqlı hal alır. Septik forma (qan zəhərlənməsi) - bakteriya qana keçərək orqanizmi sürətlə zəhərləyir və ölümə gətirib çıxarır. Ağciyər vəbası - ən təhlükəli formasıdır. Tənəffüs yolu ilə yayılır, cəmi 24-48 saat ərzində ağır fəsadlar törədərək ölümə nəticələnə bilər.

Ən dəhşətli, 14-cü əsrdə Avropada baş vermiş və tarixə “Qara ölüm” kimi düşmüş vəba pandemiyasıdır. Bu dövrdə Avropa əhalisinin üçdə birinin (təxminən 25-50 milyon insa-

nın) vəba səbəbi ilə həyatını itirdiyi hesab olunur. Sözsüz ki, bu, tibbin hələ inkişaf etmədiyi bir dövr idi.

Bakı Ağrı Klinikasının baş həkimi Zülfüqar Yusifov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikirlərini bölüşüb:

“Epizodik olaraq bir neçə il öncə belə bir məlumat yayılmışdır: ölkələrdən birində vəbanın baş qaldırmaq ehtimalı var idi. Təbii ki, Monqolustanda bu xəstəliyin yenidən ortaya çıxması müəyyən bir siqnalıdır. Bu gün tibbin inkişaf etdiyi bir dövrdə, əlimizdə geniş spektrli dərmanlar və antibiotiklər olduğu halda ciddi narahatlığa əsas

da olmaya bilər. Vəba orta əsrlərdə geniş yayılmış, hətta Avropa əhalisinin üçdə birinin ölümünə səbəb olmuşdu. Bu, tibbin hələ inkişaf etmədiyi dövrlərdə baş verib. Ancaq indiki dünya fərqlidir.

Vəbanın yayılma yolları əsasən hava-damcı yolu və birələr vasitəsilə olur. Monqolustandakı vəziyyətin birələr və natəmizlik nəticəsində baş verdiyi ehtimal olunur. Lakin hava-damcı yolu ilə yoluxma bu gün - integrasiya olunmuş, sıx məskunlaşmış və olduqca dinamik hərəkətliyi müşahidə olunduğu bir dövrdə - daha təhlükəli ola bilər”.

Baş həkim bildirib ki, xəstəliyin təhlükəlilik dərəcəsinə və yayılma sürətinə nəzərə alaraq, prosesi yerində nəzarət altına almaq vacibdir: “Müvafiq qurumlar bu məsələyə ciddi yanaşmalıdır. Çünki eğer proses vaxtında nəzarətə götürülməzsə və yayılmağa davam edərsə, daha ciddi fəsadlara yol açar bilər”.

Onu da nəzərə çatdırmaq ki, vəbanın yayılmasına bir çox faktor təsir edir, lakin əsas səbəblər sırasında gigiyena şəraitinin zəifliyi, gəmiricilərlə təmas və səhiyyə sisteminin zəifliyi dayanır. Hazırda vəbanın ən çox müşahidə edildiyi ölkələrə nəzər saldıqda bu amillərin özünü aydın şəkildə göstərdiyi görünür. Ən çox vəba Afrika ölkələri - Konqo Demokratik Respublikası, Mada-

gaskar, Uqanda, Tanzaniya, Keniyada yayılıb. Bu ölkələrdə təmiz içməli su çatışmazlığı, natəmizlik, birə və siçanların çoxluğu ilə bağlı vəba vaxtaşırı yayılır. Xəstəlik daha çox kənd yerlərində, dağlıq ərazilərdə və yığcam məskunlaşmış şəhər qəsəbələrində müşahidə olunur. Asiya ölkələri arasında xüsusilə Monqolustanda, Çinin bəzi bölgələrində, Qazaxıstan, Qırğızıstanda müşahidə edilir. Monqolustanda insanlar tez-tez yabani heyvanlarla təmasda olur, ovçuluq və yarı-köçəri həyat tərzini saxtəliyin yayılmasını asanlaşdırır. Təbii şəraitdə vəbanı daşıyan gəmiricilər (məsələn, marmot) vasitəsilə yoluxma baş verir. Eləcə də Cənubi Amerika ölkələri arasında Peru, Boliviya, Ekvadorda bu xəstəlik müşahidə edilir. Belə ki, dağlıq ərazilərdə sanitariya nəzarətinin zəifliyi, səhiyyə xidmətlərinin çıxışın məhdud olması az sayda olsa da, vəba hallarının qeydə alınmasına səbəb olur. ABŞ-də isə Arizona, Kolorado, Nyu-Meksiko, Kaliforniyada vəba əsasən yabani təbiətdə dövr edir - dağ siçanları, tülkü və digər heyvanlar xəstəliyin daşıyıcısı ola bilər. Bu ölkələrin ortaq cəhətləri isə ondan ibarətdir ki, gigiyena və sanitariya sistemlərinin zəifliyi, təmiz içməli su və kanalizasiya sisteminin olmaması, tibbi xidmətlərin gec və qeyri-effektiv olması, gəmiricilərlə təmasın çoxluğu, əhali sıxlığının və yabani heyvanlara yaxınlıq yüksək səviyyədədir”.

**Afaq MİRƏYİQ,**  
“Yeni Müsavat”

## “Abzas Media”nın əməkdaşlarına hökm oxundu



“Abzas Media”nın direktoru Ülvi Həsənlı, baş redaktoru Sevinc Vaqıfçı, direktor müavini Məhəmməd Kekalov, jurnalistlər - Hafız Babalı, Nərgiz Absalamova, Elnarə Qasımova və iqtisadçı Fərid Məhralıadənin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Rəsim Sədixovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub.

Hökmə əsasən, Ülvi Həsənlı 9, Sevinc Vaqıfçı (Abbasova) 9, Məhəmməd Kekalov 7 il 6 ay, Nərgiz Absalamova 8, Hafız Babalı 9, Elnarə Qasımova 8, Fərid Məhralıadə 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, 2023-cü il noyabrın 21-də “Abzas Media”nın direktoru Ülvi Həsənlı və baş redaktoru Sevinc Vaqıfçı (Abbasova), noyabrın 23-də direktor müavini Məhəmməd Kekalov, dekabrın 1-də saytın əməkdaşı Nərgiz Absalamova, dekabrın 13-də jurnalist Hafız Babalı, daha sonra saytın əməkdaşı Elnarə Qasımova barəsində qrup halında qaçaqmalçılıq ittihamı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Onlar barəsində ilkin olaraq Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2-ci (qrup halında qaçaqmalçılıq) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

İstintaq dövründə Cinayət Məcəlləsinin bir sıra, o cümlədən 193-1.3.2-ci maddəsi (Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərini və ya digər əmlakı ləqallaşdırma, xeyli miqdarda törədildikdə) üzrə yekun ittiham verilib.



## Rüşvət ittihamı ilə tutulan mayor məhkəmə qarşısında

Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzi (TTM) Tibb Xidmətinin sabiq rəisi, mayor Şahin Quliyevin barəsində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində (DTX) başlanılmış cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayıb.

Teleqraf xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakim Bilal Məmmədovun rəhbərliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

Prosesdə tərəflər heç bir vəsatət verməyib. Dövlət ittihamçısı cinayət işinin məhkəmə baxışına verilməsini təklif edib. Təqsirləndirilən şəxs və onun vəkili işin məhkəmə baxışına verilməsinə etiraz etməyiblər.

Hakimlər heyəti hazırlıq iclasının qərarını elan ediblər. Cinayət işi məhkəmə baxışına verilib. Məhkəmə baxışı iyulun 1-nə təyin olunub.

Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzinin (TTM) Tibb Xidmətinin sabiq rəisi Quliyev Şahin Varis oğlu DTX tərəfindən həbs edilib. Maliyyə yoxlamaları zamanı məlum olub ki, Naxçıvan sakini, 1984-cü il təvəllüdlü Şahin Quliyev bir qrup şəxsle əlbir olmaqla külli miqdarda rüşvət almaqda ittiham edilib.

DTX-nin İstintaq baş idarəsində başlanmış cinayət işi üzrə Şahin Quliyevə AR Cinayət Məcəlləsinin 311.3.1 (rüşvət alma, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs və ya müştəşkil dəstə tərəfindən törədildikdə) və 311.3.2-ci (rüşvət alma, təkrar törədildikdə) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl TTM-in Maliyyə Xidmətinin sabiq rəisi Rəşad Məlikzadə də xüsusilə külli miqdarda mənimsəmə ittihamı ilə məhkum edilib. Sabiq xidmət rəisi Bakı Hərbi Məhkəməsinin hökmü ilə 10 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Azərbaycanda əsasən dövlət orqanları ilə əməkdaşlıq edən “Palladium Defence and Security Solutions” MMC-nin inzibati xəta törətməsi haqqında protokol tərtib edilib.

Mərkəzi Bank adı çəkilən MMC-nin xaricdən mal alarkən valyuta tənzimi qaydalarını pozduğunu bildirib.

Musavat.com xəbər verir ki, Mərkəzi Bank MMC-nin Rusiyaya mal almaq adı ilə 2337500.00 Rusiya Rublu köçürdüyünü, lakin heç bir mal idxal etmədiyini qeyd edib.

Məhkəmə araşdırması zamanı Mərkəzi Bankın MMC barəsində tərtib etdiyi protokolun əsassız olduğu məlum olub.

Rəsmi sənədlərdə göstərilib ki, MMC ilə Daxili İşlər Nazirliyi arasında bağlanmış müqavilə əsasına qeyd edilən məbləğ qarşılığında məhsullar ölkəyə idxal edilib. Bunun sübut edən sənədlər məhkəməyə təqdim edilib.

Bu əsaslarla inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata xitam verilib.

“Palladium Şirkətlər Qrupu”na daxil olan - “Palladium Defence and Security Solutions” MMC şirkəti dövlət orqanları ilə əməkdaşlıq edərək ancaq onların təchizatı ilə



# Mərkəzi Bank məşhur şirkəti cərimələdi

məşğuldur.

Ölkədə bu sahədə ixtisaslaşmış yeganə şirkətdir. “Palladium Defence and Security Solutions” MMC şirkəti 2014-cü ildə yaradılıb və mərkəzi ofisi Bakı şəhərində yerləşir.

Şirkətin rəsmi saytı qeyd olunur ki, Azərbaycan və digər xarici ölkələrdə təhlükəsizlik, hüquq-mühafizə və mülki müdafiə sahəsin-

də kifayət qədər əməkdaşlıq əldə edilib.

Şirkətin bir neçə ölkədə (BƏƏ, Gürcüstan Respublikası, Çexiya, Almaniya və s.) tərəfdaşları vardır.

Şirkətin əsas fəaliyyət istiqamətləri mülki bazar və hüquq-mühafizə orqanları üçün mühafizə və təhlükəsizlik dairəsinə həll yollarının təminatıdır.

Əsas müştərilər Daxili İş-

lər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidməti və hüquq-mühafizə orqanları, kommersiya təşkilatlarıdır.

Xatırladaq ki, Mərkəzi Bank daha əvvəl də şirkət barəsində eyni inzibati xəta ilə bağlı protokol tərtib etmişdi. Həmin protokolun da əsassız olduğu məhkəmədə sübuta yetirilmişdi.

□ Musavat.com

## Bakıda 17 yaşlı oğlanın intiharının tükürpədicisi səbəbi - təfərrüat

Suraxanı rayonu, Hövsan qəsəbəsində 17 yaşlı oğlanın özünü asaraq intihar etməsi dəhşətli cinayətlərin üstünü açıb. Mərhumun qonşuları 55 yaşlı kişi tərəfindən zorlandığı məlum olub.

Musavat.com xəbər verir ki, bir neçə ildir cinsi zorakılığa məruz qalan oğlan çıxış yolunu özünü öldürməkdə görüb. Mərhumun ölümündən sonra hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən aparılan araşdırmaların nəticəsində dəhşətli cinayətin üstü açılıb.

Məlum olub ki, qonşuluqda yaşayan 1969-cu il təvəllüdlü M.Ağayev 2021-ci ildən etibarən qonşuluqda yaşayan həmin oğlanı həyətlərindəki işlərdə kömək etmək adı ilə evlərinə çağırırmış. Hələ o zaman 14 yaşlı tamam olmayan oğlan uşağına qarşı əxlaqsız hərəkətlər edən M.Ağayev bundan sonra ona hədə-qorxu gəlməyə başlayıb. Uşağdan bu barədə heç kimə məlumat verməməyi tələb edib. Əks halda onu biabır edəcəyini bildirib.

Araşdırmalar zamanı M.Ağayevin qonşuluqdakı başqa bir oğlan uşağına qarşı da eyni əməlləri törətdiyi müəyyən edilib. Həmin oğlan uşağı Ülvə (ad şərtidir) isə 2008-ci il təvəllüdlü olub. Ülvənin ifadəsindən də dəhşətli məqamlar üzə çıxıb. Ülvə deyib ki, 11 yaşından etibarən M.Ağayev tərəfindən cinsi

zorakılığa məruz qalıb. Bu zorakılıq 6 ildən çox davam edib.

Şahid ifadələrində diqqət çəkən detallardan biri isə qonşuların M.Ağayevin uşaqlara qarşı zorakılıq hərəkətləri etməsi ilə bağlı söz-söhbətlərdən xəbərdar olmasıdır. Onların bəzilərinin ifadəsindən məlum olub ki, bu haqda eşitsələr də heç kim hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etməyib.

M.Ağayevin əxlaqsız hərəkətlərindən çıxış yolunu özünü öldürməkdə tapan oğlanın ailə üzvlərinin ifadəsindən isə məlum olub ki, övlad etibarən qonşuluqda yaşayan həmin oğlanı həyətlərindəki işlərdə kömək etmək adı ilə evlərinə çağırırmış. Hələ o zaman 14 yaşlı tamam olmayan oğlan uşağına qarşı əxlaqsız hərəkətlər edən M.Ağayev bundan sonra ona hədə-qorxu gəlməyə başlayıb. Uşağdan bu barədə heç kimə məlumat verməməyi tələb edib. Əks halda onu biabır edəcəyini bildirib.

Araşdırmalar zamanı M.Ağayevin qonşuluqdakı başqa bir oğlan uşağına qarşı da eyni əməlləri törətdiyi müəyyən edilib. Həmin oğlan uşağı Ülvə (ad şərtidir) isə 2008-ci il təvəllüdlü olub. Ülvənin ifadəsindən də dəhşətli məqamlar üzə çıxıb. Ülvə deyib ki, 11 yaşından etibarən M.Ağayev tərəfindən cinsi

M.Ağayevin uşaqlara qarşı zorakılıq hərəkətlərini təsdiq edənələr olub. Həminin zərərçəkmiş Ülvi ifadəsində M.Ağayevin dəhşətli əməllərini detallı şəkildə danışib. Həminin o, mərhumun da M.Ağayev tərəfindən cinsi zorakılığa məruz qalmasına birbaşa şahidlik etdiyini söyləyib. Deyib ki, M.Ağayevin həyətlərindəki tikilidə mərhumu qarşı zor tətbiq etdiyinə, onunla münasibətdə olmasına şahidlik edib.

Ülvə ifadəsinin sonunda M.Ağayevə ağır cəza verilməsini məhkəmədən xahiş edib. M.Ağayevin telefonuna baxış keçirilən zaman zərərçəkmiş Ülvənin mobil nömrəsini “Malış” kimi qeyd etdiyi müəyyən edilib. Həminin M.Ağayevin yazışmalar zamanı “Malış”a seksual xarakterli hərəkətlər etmək və qeyri-təbii yolla cinsi əlaqədə olmaq üçün pul ödəyəcəyi barədə mesajlar yazdığı da aşkar edilib. Araşdırmalar zamanı intihar edən oğlanın meyiti müayinə edilib. Meyitdə aşkar edilən əlamətlərə əsasən onunla qeyri-təbii yolla cinsi əlaqədə olması müəyyən edilib.

Ekspert rəyinə əsasən onun intihardan əvvəlki dövrdə yaranmış psixi-emosional vəziyyətində sıxıntı, narahatlıq, gərginlik, bezikmə, çıxılmazlıq kimi hallar M.Ağayevin onunla cinsi əla-

qədə olması, ona hədə-qorxu gəlməsi, ondan əl çəkməməsi ilə şərtləşə bilər və nəticədə özünə qəsd edə bilərdi.

M.Ağayev ifadəsində özünü təqsirli bilmədiyini desə də, məhkəmə belə qənaətə gəlib ki, onun əməlləri ibtidai istintaq və məhkəmə istintaqı zamanı tam sübuta yetirilib. Buna görə də M.Ağayev törətdiyi dəhşətli əmələ görə ağır cəza alıb. Məhkəmənin hökmü ilə M.Ağayev 20 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

M.Ağayev özü üçün aşkar surətdə on dörd yaşına çatmamış şəxsin köməksiz vəziyyətindən istifadə edərək uşaqlıq və seksual xarakterli zorakılıq hərəkətləri etməkdə, zorakılıq etdiyi şəxsləri rüsvay edəcəyi hədəsi ilə onları özündən asılı vəziyyətə salıb şərəf və ləyaqətini mütəmadi olaraq alqaldaraq dəfələrlə uşaqlıq və ya seksual xarakterli hərəkətlərə məcbur etməklə özünü öldürmə həddinə çatdırmaqda təqsirli bilinib.

Qeyd edək ki, M.Ağayev daha əvvəl də məhkumluq həyatı yaşayıb. O, 1992-ci ildən 2000-ci ilə qədər Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə məhkumluq həyatı yaşayıb. Son olaraq isə Xəzər Rayon Məhkəməsinin hökmü ilə dələduzluqda təqsirli bilinərək azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasına məhkum olunub və həbs edilənə qədər məhkumluğu ödənilməmişdi.

İsrail-İran müharibəsi və onun ətrafında baş verən mövzularla bağlı Teleqraf-ın suallarını politoloq Fərhad Məmmədov cavablandırır. Onun sözlərinə görə, bu müharibə həmsərhəd ölkələr

arasında baş vermir deyir, burada hər iki tərəfin canlı qüvvələri birbaşa təmasda olmur: “Ona görə də bu müharibənin gələcəyi və nə qədər davam edəcəyi texnoloji üstünlük və silahların rəşadət qaydada is-



## BMT İrandan qaçqın axınına hazırlaşır

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) İran və İsrail arasında mümkün silahlı münaqişə fonunda İrandan qaçqın axınının baş verməsi ehtimalına qarşı qabaqcıl tədbirlər planı hazırlayır.

Bu barədə BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarı Filippo Grandi Almaniyanın DPA agentliyinə müsahibəsində deyib. “Hazırda biz böhran planları üzərində işləyirik”, - o bildirib.

O əlavə edib ki, bu planlar hələ ictimaiyyətə açıqlanmayıb, çünki mövcud informasiya kifayət qədər deyil və hadisələrin necə inkişaf edəcəyi gözlənilir. “Lakin istənilən halda, biz bu ssenariyə hazırlaşırıq”, - o vurğulayıb.

Xatırladaq ki, İsrail Hərbi Hava Qüvvələri iyunun 13-də səhər saatlarından İranın hərbi-strateji nöqtələrinə və nüvə müəssisələrinə zərbələr endirməyə başlayıb. Hava əməliyyatları nəticəsində İran ordusunun ali rütbəli hərbiçiləri həlak olub. İran isə iyunun 14-dən etibarən İsrailin bir sıra şəhərlərinə raket zərbələri endirir. Hər iki tərəfdən ölənlər və yaralananlar var.



## 22 qazax İrandan Azərbaycana keçdi

İran-İsrail münaqişəsinin gərginləşməsindən bəri İrandan 187 Qazaxıstan vətəndaşı təxliyə edilib, onlardan 22 nəfəri ölkəni Azərbaycan vasitəsilə tərk edib. Bu barədə Report-a Qazaxıstan XİN-dən bildirilib.

“Qazaxıstan öz vətəndaşlarını İsrail və İrandan təxliyə etməyə davam edir. Koordinasiya edilmiş tədbirlər çərçivəsində İrandan indiyədək 187 Qazaxıstan vətəndaşı təxliyə edilib. Bundan başqa, Azərbaycan ərazisi ilə 22 qazaxıstanlı, o cümlədən bu gün iki nəfər təxliyə edilib”, - qurumdan dəqiqləşdirilib.

İsraildən Misir vasitəsilə 66 qazaxıstanlı təxliyə edilib. “Qazaxıstanın İran və İsraildəki diplomatları öz vətəndaşlarına zəruri konsulluq və hüquqi yardımın göstərilməsi istiqamətində işi davam etdirirlər”, - qurumdan əlavə ediblər. XİN Qazaxıstan vətəndaşlarının təxliyəsində göstərdikləri köməyə görə Azərbaycan, İran və digər ölkələrdəki həmkarlarına bir daha təşəkkür edib.

## Ermənistanda kütləvi həbslər

İyunun 20-də İrəvanda müxalif partiya nümayəndələrinin kütləvi həbsləri başlayıb. Bu barədə Ermənistan mediası “Telegram” kanallarında məlumat yayıb.

Məlumatla əsasən, polis “Daşnaksütyun” (ARF) Erməni İnqilabi Federasiyası, Arxiyepiskop Baqrat Qalstanyanın rəhbərlik etdiyi “Müqəddəs mübarizə” tərəfdarları kimi müxalif partiya tərəfdarlarının kütləvi həbsinə başlayıb. “Daşnaksütyun” bəyanat verərək “Baş nazir Nikol Paşinyanın Türkiyədə səfərdə olması ilə üst-üstə düşən bu kütləvi həbslərin səbəbi bilinməsə də, heç nə bizi susdura bilməyəcək” deyib.

## MAQATE: “Natanzdakı radiasiya ətrafa yayılmayıb”

“Natanz ərazisindən kənarda radiasiya səviyyəsi dəyişməyib”. Teleqraf xəbər verir ki, bunu Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin (MAQATE) rəhbəri Rafael Qrossi BMT Təhlükəsizlik Şurasının İran və İsrail arasında gərginliyin artması ilə bağlı fəvqəladə iclasında deyib.

“Natanz obyektindən kənarda radiasiya səviyyəsi dəyişməyib və normal olaraq qalır. Bu da əhaliyə və ətraf mühitə heç bir xarici radioloji təsirin olmadığını göstərir. Bununla belə, Natanz obyektinin daxilində radioloji və kimyəvi çirklənmə var. Uran heksafluorid, uranil flüorid və hidrogen flüoridin tərkibində olan uran izotopları obyektin daxilində yayıldığı ehtimal olunur. Əsasən alfa hissəciklərindən ibarət olan radiasiya tənəffüs yolu ilə və ya udulduqda əhəmiyyətli təhlükə yaradır, lakin bu risk tənəffüs cihazlarının istifadəsi kimi müvafiq qoruyucu tədbirlərlə effektiv şəkildə idarə oluna bilər”, - o bildirib.



# “İsrail tarixi şansı əldən buraxmaq istəmir”

**Politoloq:** “İranda vətəndaş müharibəsi hakimiyyət daxilində parçalanmalar olacağı halda baş verə bilər”

tifadəsindən asılıdır. Artıq tərəflər ilk günlərdə olduğu kimi qarşılıqlı olaraq çoxsaylı zərbələrdən istifadə etmir, daha çox dəqiq hədəfləri vurmaqla zərbələr endirirlər. Bu mənada hər iki tərəf bu cür qarşılıqlı hava zərbələrindən istifadə edərək müharibənin davamını planlayırlar”.

Politoloq bildirib ki, eyni zamanda, danışıqlar üçün də cəhdlər mövcuddur: “ABŞ bu

mənada İsrailin planlarına qarşı çıxmır. Amma Ağ Ev müəyyən korrektorlər həyata keçirir. Onun birbaşa müharibəyə qoşulması daha az ehtimal edilir. Çünki İranın da buna cavabı gecikməyəcək. Tehran nümayiş etdirdi ki, onun bu hücumlara cavab vermək üçün kifayət qədər raketi var. ABŞ-nin İran üçün daha yaxın olan hərbi bazaları bu istiqamətdə qaçılmaz hədəf ola bi-

lər. İraq və körfəz ölkələrində Amerikanın belə hərbi bazaları mövcuddur. Sözsüz ki, bu da öz növbəsində Amerika tərəfindən itkilərə səbəb olacaq. ABŞ Prezidenti Donald Trampın itkiləri gözü alıb, belə bir addım atacağı inandırıcı görünür. Digər tərəfdən körfəz ölkələrinin ABŞ ilə bağlı olduğu iki trilyondan artıq müqavilələrin həyata keçirilməsi də şübhə altına alına bilər. Çünki

körfəzdə problemlərin yaranması, neft yataqlarının vurulması, Hörmüz boğazının bağlanması dünya iqtisadiyyatına problemlər yaradacaq”.

F.Məmmədov qeyd edib ki, hazırda İranın hava məkanı bir çox hallarda İsrailin nəzarətindədir: “Onlar da bu tarixi şansı əldən buraxmaq istəmir və maksimum nəticə əldə etmək niyyətindədir. Əgər ABŞ və İranın vasitəçilərlə aparacağı danışıqlar növbəti dəfə nəticəsiz qalsa, böyük ehtimalla İsrail İranın ali liderini vurmaq qərarı verəcək”.

Analitik söyləyib ki, İranda vətəndaş müharibəsi hakimiyyət daxilində parçalanmalar olacağı halda baş verə bilər: “Hələlik belə bir hal müşahidə edilmir. Lakin bir çox qərar qəbulədiyi şəxslər sıradan çıxarıldıqca bu parçalanmanın baş verməsi ehtimalı da artmış olur. Çünki İranda çox müəkkəb hakimiyyət sistemi var və bir qrup şəxs konsensusu formalaşdırır. Bu piramidanın başında İranın ali rəh-

bəri durur. Eyni zamanda, bir qrup məhv edildikcə digərləri daha fəal ola bilər. Bu da parçalanmalara səbəb olar. Hələlik bu parçalanma baş vermir. Buna səbəb ali liderin yerində olmasıdır. Onun hakimiyyəti isə heç kəs tərəfindən sorğulanmır. Əgər ali lider aradan qaldırılsa, İran daxilində parçalanmaların ehtimalı çox yüksək olacaq. İsrailin də istədiyi məhz budur”.

## Putin Tehran üzərindən sövdələşməyə gedir

**Aqşin Kərimov:** “Rusiya İranı həqiqi müttəfiq kimi nəzərdən keçirmir”



“İsrail ilə İran arasında 13 iyunun genişmiqyaslı müharibə başlayandan bu yana Rusiya Prezidenti Vladimir Putin hər iki tərəfə vasitəçilik təklif edib. Putin vasitəçilik planı ilə başqa bir hədəfə doğru irəliləmək strategiyasını test edir”.

Musavat.com bildirir ki, bu barədə siyasi analitik Aqşin Kərimov bildirib. Siyasi analitik qeyd edir ki, bununla Putin Trampa Rusiya-ABŞ münasibətlərinin düzəlməsi, Ukrayna müharibəsində sövdələşmə ilə imtiyaz əldə etmək niyyətini ifadə edib:

“Çünki Putin İsrail-İran münaqişəsini ABŞ ilə danışıqlarda fürsətə çevirmək niyyətindədir. Mümkündür ki, Rusiya bunun üçün ABŞ ilə birgə İsrail

il-İran müharibəsinə son qoyulması üçün strategiya hazırlamasının tərəfdarıdır. Bu plan Rusiyanın Ukraynada apardığı hərbi kampaniyada Vaşinqtondan siyasi dəstək almasına hesablanmış planın bir hissəsidir. Yeni Putinin təklifinin arxasında Rusiyanın diplomatiya vasitəsilə ABŞ-la münasibətləri yaxşılaşdırmaq istəyi dayanır.

Rusiya İsrail-İran müharibəsinə yanaşmada tərəflərdən birinə strateji dəstək olmaqdan yayınır. Bunun səbəbləri aydındır: Rusiyanın İranla da, İsrail ilə əlaqələri yaxşıdır.

Hərçənd ki, Rusiya ilə İran arasında müqavilə-hüquq bazası üzrə tərəfdaşlıq sənədləri daha üstündür. Lakin Rusiya faktiki reallıqlardan çıxış edə-

rək İsrail ilə olan arxa kanal əlaqələrinə üstünlük verir. Üstəlik Kreml İranı görə beynəlxalq güc mərkəzləri ilə üz-üzə gəl-

məkdən qaçır. Bunun bir səbəbi də odur ki, Rusiya İranı həqiqi müttəfiq kimi nəzərdən keçirmir”.

## 9 yaşlı Aytənin köməyimizə ehtiyacı var



9 yaşlı Aytən anadangəlmə bud-çanaq oynanının hər iki tərəfli çıxığından əziyyət çəkir. Üstəlik, belində lordoz xəstəliyi var.

Bu barədə Musavat.com-a Aytənin anası bildirib. “Aytən bu günə kimi 3 dəfə ağır əməliyyat keçirib, hər iki çanağına implant və mil var. Hazırda axsayaraq yeriyir, davamlı şəkildə özəl klinikada reabilitasiya keçir. Yenidən əməliyyat olunmalıdır ki, çanaqlarında olan implantlar və millər çıxarılsın. Bunun üçün isə kifayət qədər yüksək məbləğ lazımdır”, - o deyib.

Aytənin anası bu səbəblə yardımsevər və xeyirxah insanlardan kömək istəyir. 9 yaşlı qızımızın sağlamlığına qovuşmasına kömək olaq!

Hesab nömrələri:  
 KAPİTAL BANK 4169 7388 1605 2538  
 LEOBANK 4098 5844 7149 8202



**B**akı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində “Atlant” Ailəvi İstirahət Mərkəzinin sahibi Tahir Qədəşovun adı keçən cinayət işi üzrə proses davam edir.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim qarşısına Tahir Qədəşovun kürəkəni Nofəl Hacıyev çıxarılıb.

Nofəl Hacıyev 171 Azərbaycan vətəndaşına qarşı 14 milyon manatlıq dələduzluqda ittiham olunur. O, pulları qayınatası Tahir Qədəşova məxsus “Atlant” Ailəvi İstirahət Mərkəzinin təmir-tikinti işlərinə yatırdığını deyir.

İbtidai istintaq zamanı “Atlant” istirahət mərkəzinin üzərinə həbs qoyulub. Bu iş üzrə Tahir Qədəşov şahid, kürəkəni Nofəl Hacıyev isə təqsirləndirilən şəxsdir.

Nofəl Hacıyevlə müttəhimlər kürsüsünü şirkətin icraçı direktoru Talış Məhəmmədov bölüşüb.

Ötən iclasda müzakirə olunan 2 qərarın icrası məsələsinə məhkəmənin münasibəti açıqlanıb.

Hakim bildirib ki, təqsirləndirilən Nofəl Hacıyevə məxsus əmlakların üzərinə həbs qoyulub, qərar icraya

yönlədilib. Bundan başqa, telefon danışqları ilə bağlı sorğu göndərilməsi məsələsi də araşdırılacaq.

Bu arada təqsirləndirilən Nofəl Hacıyevin müdafiəsinə tanınmış vəkil Ceyhun Yusifov qoşulub. O, məhkəmədə çıxış edərək iş materialları ilə tanış olmaq üçün vaxt istəyib. Hakim vəkilin xahişini nəzərə alıb.

Qeyd edək ki, ötən məhkəmə iclasında “Atlant” istirahət mərkəzinin sahibinin vəkili Nofəl Hacıyevə məxsus 7 milyon manatlıq əmlakının üzərinə həbs qoyulmasını istəmişdi.

Məhkəmə prosesində Nofəl Hacıyev vəziyyətinin yaxşı olmadığını deyib və bunu 10 gün əvvəl qardaşı Rövşenin vəfat etməsi ilə əlaqələndirib. O, məhkəmədə iştirak edən maraqlı şəxs, qayınatası olan “Atlant”ın sahibi Tahir Qədəşovu ittiham edib:

“Mən 30 il sənin qulun olmuşam. Allah sənə lənət eləsin!”

Tahir Qədəşov isə onun fikirlərinə əhəmiyyət verməyib. Mübahisə zamanı

Zərərcəkmişlər prosesin davam etdirilməsini tələb ediblər. Prosesdə təqsirləndirilən şəxsin səhhəti ilə bağlı qısa fasilə elan olunub. Fasilədən sonra məlum olub ki, Nofəl Hacıyevin səhhəti yaxşı deyil. Ona tibbi yardım göstərilərsə də, vəziyyəti yaxşılaşmayıb. Bu səbəbdən iclasın davam etdirilməsinin mümkün olmadığı qeyd edilib.

Bundan əvvəlki iclasda çıxış edən Nofəl Hacıyev bildirib ki, “Atlant” istirahət mərkəzinin ərazisində tikinti aparmaq üçün Tahir Qədəşov yaşıllıqları məhv

Ailəvi İstirahət Mərkəzində qayınatası Tahir Qədəşovla şərikdir.

Vətəndaşlardan “Təbriz” MTK üzərindən alınan pullar “Atlant” Ailəvi İstirahət Mərkəzinin tikinti və abadlaşdırılmasına yönəldilib. Belə bir halda şəriklərdən birinin həbsdə, digərinin azadlıqda qalması sual doğurur. Mənzillərinə sahib çıxma bilməyən vətəndaşlar bu baxımdan məhkəməyə müraciət ediblər.

Xatırladaq ki, aparılan istintaqla “Təbriz” MTK üzərindən 171 vətəndaşdan 14 milyon manatdan artıq pul

təndaşlardan aldığı 14 milyon manatdan artıq vəsaiti “Atlant” istirahət Mərkəzində təmir-tikinti işlərinə yönəltməsi deyib. Bildirib ki, “Atlant”ın genişləndirilməsi ilə bağlı şərik olan qayınatasının təkidi ilə “Təbriz” MTK-da vətəndaşlardan toplanan vəsaitləri istirahət mərkəzinə yönəldib.

“Atlant” Ailəvi İstirahət Mərkəzi 2002-ci ildə Nəbranda, Xəzər dənizinin sahillərində tikilib. İldən-ildə istirahət mərkəzinin ərazisi genişləndirilib. Mənzərəli meşə, gözəl dəniz sahilində yerləşən istirahət

# 14 milyonluq dələduzluq işi böyüyür - Yeni detallar

Nofəl Hacıyevin səhhəti pisləşib. O özünü yaxşı hiss etmədiyi üçün məhkəmə zalına tibb bacısı dəvət olunub. Nofəl Hacıyevə tibbi yardım göstərilib. Müayinədən sonra məlum olub ki, təqsirləndirilən şəxsin təzyiqi yüksəkdir.

Bu səbəbdən iclasın təxirə salınması qərara alınıb. Buna isə zərərcəkmişlər etiraz ediblər. Bildiriblər ki, onların da səhhəti yaxşı deyil.

Hakim isə zərərcəkmişlərin diqqətinə çatdırıb ki, cinayət işi hərtərəfli araşdırılır: “Bu günə kimi 26 iclasımız olub. Biz işi tam araşdırırıq”.

edib, 800-dən çox ağacı kəsib.

Hakim Tahir Qədəşovun əməllərinin araşdırılması üçün Baş Prokurorluğa müraciət olunacağını deyib.

Qeyd edək ki, Nofəl Hacıyev həbsdədir. O, 171 Azərbaycan vətəndaşına qarşı dələduzluqda ittiham olunur. İlkin məlumatlarda bildirilirdi ki, Nofəl Hacıyev “Təbriz” MTK-nın inşa etdiyi binalardan mənzilləri satsa da, sonradan mənzillər sahiblərinə verilməyib. İndi məlum olub ki, Nofəl Hacıyev həm “Təbriz” MTK-da, həm də “Atlant”

alındığı, lakin mənzillərin onlara təqdim edilmədiyi məlum olub.

İstintaq zamanı MTK təsisçilərindən Nofəl Hacıyev vətəndaşlardan toplanılan 14 milyon manatın harada olması ilə bağlı suala cavab verməyib. Zərərcəkənlər isə “Atlant” istirahət mərkəzinin 40 faizinə şərik olan Nofəl Hacıyevin pulu qayınatası Tahir Qədəşovla birgə ələ keçirdiyini iddia edirlər.

Zərərcəkənlər Tahir Qədəşovun həbsini tələb edirlər. Nofəl Hacıyev məhkəmə verdiyi ifadəsində və

mərkəzinin böyük və uşaqlar üçün 4 akvaparkı, hündürmərtəbəli hotelləri, 200-ə yaxın koteci, gecə klubu, stolüstü tennis, bilyard salonu, çimərlik və voleybol meydançası, avtomobil dayanacağı, camaşırxana otağı, tibbi xidmətlər, kişi və qadın salonu, sauna, masaj, konfrans otağı, 350 nəfərlik restoran, uşaq meydançası və s. var. “Atlant” maksimum xidmət göstərən böyük bir kompleksdir.

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**  
“Yeni Müsavat”

## Azərbaycanlı milyarderdən rüşvət qoparma skandalı

### Fransalı vitse-prezident Bakıda hakim qarşısında - Sensasion təfəsilat

**B**akı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Fərid Nəzərovun sədrliyi ilə Fransanın milyardlarla dollar dövləti olan “SAUR” şirkətinin vitse-prezidenti Anass Derraz barəsində başlanmış cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilir. Musavat.com xəbər verir ki, təqsirləndirilən şəxs fransız və ingilis dillərini bilən tərcüməçilərlə təmin edilib. Məhkəmə ona hüquq və vəzifələrini izah edib. Anass Derraz hakim heyətinə etiraz etməyib. Anket məlumatlarının dəqiqləşdirilməsi zamanı məlum olub ki, Anass Derraz 1984-cü ildə Mərakeşdə doğulub, həm Fransa, həm də Mərakeş vətəndaşıdır, ailəlidir, iki övladı var. O, “SAUR” şirkətinin vitse-prezidenti vəzifəsini daşıyır. Şirkət Dubayda qeydiyyatdan keçib. Təqsirləndirilən şəxs məhkəmədən cinayət işinə xitam verilməsini və işin ibtidai istintaqa qaytarılmasını tələb edib. O həmçinin bildirib ki, 11 aydır işsizdir, uşaqları Dubayda yaşayır və onların yanına getmək istəyir. Lakin məhkəmə bu vəsatəti təmin etməyib. Cinayət işi mahiyyəti üzrə baxılması üçün məhkəmə baxışına verilib. Rəsmi məlumatlara əsasən, Anass Derraza qarşı Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 193-1.3.2-ci (cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakı qanunsuzlaşdırma, xeyli miqdarda törədildikdə) və 32.5, 311.3.3-cü (rüşvət alma - passiv rüşvətxorluq, külli miqdarda törədildikdə) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Xatırladaq ki, bu iş çərçivəsində Fransa prezidentinin Mühafizə Xidmətinin sabiq rəhbəri Aleksandr Benalla da ittiham olunur. İstintaq materiallarında bildirilir ki, Anass

Derraz və Aleksandr Benalla 2018-ci ildə Azərbaycan əsilli rusiyalı milyarder Fərhad Əhmədovun aktivlərinə qarşı tətbiq olunan beynəlxalq sanksiyaların ləğvi müqabi



lində külli miqdarda rüşvət almaqda təqsirləndirilir. Yerli və xarici mətbuatın yaydığı məlumatlara görə, Fransa rəsmiləri Fərhad Əhmədovdan milyonlarla dollar tələb edərək, qarşılığında onun dəbdəbəli “Luna” yaxtasının beynəlxalq həbslərdən azad ediləcəyini, eləcə də sanksiyalardan qorunacağını vəd ediblər. Rəsmi sənədlərə əsasən,

Fərhad Əhmədov milyonlarla dollar rüşvətin bir hissəsini Anass Derrazın “Al Hilal Bank”dakı hesabına, digər hissəsini isə Aleksandr Benallanın “Bank of Africa Uni-

ted Kingdom PLC SC Par”dakı hesabına köçürüb. Hazırda Anass Derraz Azərbaycanda məsuliyyətə cəlb edilib, ölkədən çıxışına qadağa qoyulub. Aleksandr Benalla isə beynəlxalq axtarışa verilib. Interpolun Baş Katibliyi bu ilin aprelində Benalla barəsində “Red Notice” - “Qırmızı bülleten” qərarı çıxarıb və bu barədə üzv ölkələrə bildiriş göndərüb. Bu fakt DTX-nin təqdim etdiyi sübutların mötəbər və təkzibedilməz olduğunu təsdiqləyir. “Qırmızı bülleten”in qüvvəyə minməsi Benallanın olduğu ölkədə həbs edilməsi və ekstradisiya olunması imkanını yaradır. Məlumatlara görə, Aleksandr Benalla hazırda üçüncü bir ölkədə saxlanılıb və ekstradisiya prosedurlarına cəlb olunub.

Proses iyulun 3-nə təyin olunub.

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**  
“Yeni Müsavat”

**S**imali Kipr Türk Respublikasının "Bugün Kıbrıs" qəzeti şok iddia ilə çıxış edib. Qəzet Bahçeşehir Universitetinin Kipr filialında Azərbaycandan olan şəxslərə, o cümlədən bəzi məmurlara və dövlət qulluqçularına dərslərə qatılmadan saxta doktorantura diplomları verildiyini iddia edir.

Qəzetin araşdırmasına görə, "çevik və hibrid" adlanan sistem çərçivəsində tələbələr dərslərdə iştirak etməsi tələb olunmur və onlar üçün akademik təqvimdən kənar xüsusi imtahanlar təşkil olunur. İmtahanlara qatılan şəxslərin bəzilərinin həmin dövrlərdə Kiprdə belə olmadığı miqrasiya qeydləri ilə təsdiqlənib.

İddialara əsasən, dövlət idarəçiliyi, politologiya, biznes və kompüter elmləri üzrə təhsil alan tələbələr normal imtahan dövrlərində belə Kiprə getmədən, yalnız özləri üçün keçirilən imtahanlar vasitəsilə doktorluq dərəcəsi əldə edirlər. Bu imtahanlarda adı tələbələrle eyni suallar istifadə edilir və eyni zərfdə yerləşdirilir. Məqsəd isə nəzarət orqanlarının - YÖK və YÖDAK-ın diqqətindən yayınmaqdır.

Qəzet yazır ki, bu qeyri-qanuni sistem 2024-cü ilin yazından etibarən tətbiq olunmağa başlayıb və hazırda da davam edir. Tələbələr böyük əksəriyyətinin imtahan və dərslər tarixlərində adada olmadığı müəyyən olunub.

Bahçeşehir Kipr Universiteti Beynəlxalq Əlaqələr Şöbəsinin müdiri Nuket Tanol məsələ ilə bağlı Musavat.com-a bildirib ki, 17 iyun 2025-ci il tarixində "Bugün Kıbrıs" qəzetində yayımlanmış və Bahçeşehir Kipr Universitetini hədəf alan "Azəri Bürokratlara Saxta Doktora" başlıqlı yazı tamamilə əsassız, qərəzli və universitetimizin nüfuzuna xələl gətirməyə yönəlmiş iftira xarakterli məlumatlardan ibarətdir.

Həmin faktlar öz təsdiqini tapsa, saxta yolla diplom alanlarla bağlı müvafiq ölçü götürülməlidirmi? Ümumiyyətlə, Türk Kipri ilə bağlı məsələ Azərbaycan Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən araşdırıla bilərmi?

Təhsil üzrə mütəxəssis Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a deyib ki, Şimali Kipr Türk Respublikasının "Bugün Kıbrıs" qəzetində 2025-ci il iyunun 17-də dərc olunmuş və Bahçeşehir Kipr Universitetində Azərbaycandan olan şəxslərə guya dərslərə qatılmadan, hibrid sistem adı altında saxta doktorantura diplomlarının verilməsi ilə

# Məmurlara saxta diplom ittihamı - Araşdırma başlanacaqmı?

Diplom alan şəxslərin imtahan tarixlərində Şimali Kiprə getməməsi miqrasiya məlumatlarında sübut olunub; **ekspertdən şok açıqlama: "Bu saxtakarlıq təsdiqlənərsə..."**



bağlı irəli sürülən iddialar Azərbaycan ictimaiyyəti üçün ciddi narahatlıq doğurur: "İddialar təsdiqlənərsə, bu tək cə bir universitetin deyil, bütövlükdə elmi dərəcə sisteminin nüfuzuna, elmi etikaya və dövlət idarəetməsində səriştə prinsipi nə ağır zərbə ola bilər. Təhsilin forma və məzmun birliyinin pozulması, elmi dərəcənin "kağız üzərində prosedur" formasında təqdim olunması həm hüquqi, həm də mənəvi baxımdan yolverilməzdir.

Azərbaycan Respublikasının "Elm haqqında" Qanununun 31-ci maddəsinə əsasən, xarici ölkələrdə verilmiş elmi dərəcələrin və adların tanınması və onların hüquqi nəticələr doğurması yalnız müvafiq icra hakimiyyəti orqanı - Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir. Bu tanınma yalnız həmin dərəcənin qanunvericiliyə və beynəlxalq standartlara uyğun olaraq əldə edildiyi hallarda mümkündür. Qanunun 31.2-ci maddəsində isə birbaşa qeyd olunur ki, qanunvericiliklə müəyyən olmayan elmi dərəcələrin tanınması qadağandır. Əgər iddialar doğrudursa və doktorluq dərəcələri dərslərə qatılmadan, təqvimdən kənar süni imtahanlar vasitəsilə əldə edilibsə, bu,

açıq şəkildə həmin qanun müddəalarının pozulması deməkdir və belə diplomların tanınması hüquqi baxımdan əsassızdır.

Araşdırmalarda qeyd olunur ki, diplom alan şəxslərin imtahan tarixlərində ümumiyyətlə Kiprdə olmaması miqrasiya məlumatları ilə sübut olunub. Bu, yalnız etik deyil, həm də hüquqi baxımdan saxtakarlıq əlaməti daşıyır. Əgər bir şəxs tədris və imtahan prosesi zamanı fiziki olaraq təhsil aldığı ölkədə iştirak etməyibsə, o zaman həmin şəxsə verilən elmi dərəcə formalıdır və elmi səviyyəni təsdiqləmir. Nəticə etibarilə, həmin diplomun Azərbaycanda nostrifikasiyası - yeni tanınması - həm qanuna, həm də elmi dəyərlərə ziddir.

Ekspert əlavə edib ki, 2023-cü ilə qədər Azərbaycanda illik nostrifikasiya üçün müraciət edən xarici diplom sahiblərinin sayı 2500-ə yaxın olub və bunların 18%-i Türkiyə və Şimali Kipr universitetlərindən əl-əl edilmiş sənədlərlə müraciət edənlərdir: "Bu da göstərir ki, Kipr ali məktəblərinin verdiyi diplomların Azərbaycanda tanınmasında xüsusi pay mövcuddur. Lakin bu cür halların artması ümumilikdə bu istiqamətdən gələn diplomlara qarşı güvəni sarsıdır və dövlət or-

qanlarında, xüsusilə akademik və inzibati sahələrdə çalışanların dərəcələri ilə bağlı ictimai şübhələri artırır.

Müsbət cəhət ondan ibarətdir ki, Elm və Təhsil Nazirliyi son illərdə nostrifikasiya prosesində şəffaflıq və nəzarəti artırıb. Artıq bəzi ölkələrin təhsil müəssisələri üzrə diplomların daha detallı yoxlanılması, müvafiq imtahanların tətbiqi və sənədlərin orijinallığının yoxlanılması istiqamətində irəliləyiş var. 2022-ci ildən etibarən Nazirlik Gürcüstan, Ukrayna və Şimali Kipr kimi regionlardan gələn diplomlara qarşı fərdi qaydada təhlil və təftiş mexanizmi tətbiq edir. Bu tendensiyanın daha da gücləndirilməsi vacibdir.

Dünya təcrübəsində bu tip halların qarşısını almaq üçün təhsil diplomlarının beynəlxalq keyfiyyət təminatı orqanları - məsələn, ENIC/NARIC şəbəkəsi - vasitəsilə qarşılıqlı verifikasiya sistemləri mövcuddur. Estoniyada, Almaniya və Kanadada xarici diplomların tanınması zamanı ali məktəbin akkreditasiya statusu, proqramın təmliyi, onun sübutu və fiziki iştirak sənədləri (məsələn, giriş-çıkış möhürləri, tələbə kartları, tədris günləri) tələb olunur. Azərbaycanda da buna bənzər şəkildə

halların baş verməsinə imkan yaradan universitetlərlə əməkdaşlıq, tələbə gəndərişi və ya tanınma əlaqələrinin də dayandırılması müzakirə olunmalıdır.

Nəticə etibarilə, bu məsələ yalnız bir universitetin reputasiyasına deyil, Azərbaycan Respublikasının təhsil sisteminin və dövlət idarəçiliyinin səmərəliliyinə toxunan məsələdir. Təhsildə saxtakarlıq və formal diplomlaşma tendensiyası dayandırılmadığı halda, nə elmi inkişafdan, nə də səriştəyə əsaslanan dövlət quruculuğundan bəhs etmək mümkün olmayacaq. Bu səbəbdən dövlət orqanları, ictimaiyyət və medianın bu məsələni ciddi şəkildə izləməsi və hüquqi mexanizmlərin işə salınması zəruridir. Təhsilin nüfuzu və cəmiyyətin etimadı yalnız şəffaflıq, səmimiyyət və keyfiyyət üzərində inşa edilə bilər.

Qeyd edək ki, məsələ ilə bağlı Elm və Təhsil Nazirliyinə də sorğu ünvanlanmışdır, cavablandırıldığı təqdirdə yayımlayacağıq.

□ Afaq MİRAYIQ, "Yeni Müsavat"



## "Bakı Süd Co" MMC cərimələndi

"Bakı Süd Co" MMC cərimələnib. Buna səbəb ölkədən çıxarılan 35 min 800 dollar məbləğində vəsait hesabına alınan malları ölkəyə idxal etməyib, pulu da geri qaytarmayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, MMC 2023-cü ildə xaricə 75 min dollar pul köçürüb.

2 il keçsə də həmin məbləğin 35 min 800 dollarına alınan malları ölkəyə idxal etməyib. Həmin məbləği geri də qaytarmayıb.

Bununla da İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 430.4-cü (Valyuta tənzimi qaydalarının pozulması: Avans yolu ilə ödənilmiş valyuta vəsaitinin müqabilində müəyyən edilmiş müddətdə müvafiq mallar idxal edilmədikdə, işlər görülmədikdə və ya xidmətlər göstərilmədikdə ödənilmiş valyuta vəsaitinin xaricdən geri qaytarılmamasına görə) maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş inzibati xətanı törədib.

Bu xətanı törədən vəzifəli şəxslər inzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş valyuta vəsaiti məbləğinin on faizindən iyirmi faizindək məbləğdə, hüquqi şəxslər inzibati xətanın obyektı olmuş valyuta vəsaiti məbləğinin iyirmi faizindən otuz faizindək məbləğdə cərimə edilir.

Məhkəmənin qərarı ilə MMC 35 min 800 dolların 20% məbləğində, yəni 7100 dollar vərimə edilib.

□ Musavat.com



# MUSAVAT

Son səhifə

N 106 (8716) 21 iyun 2025



## Alimlər tənhalıq haqqında mifi dağıtdı: Yalnızlıq öldürmür

**U**zun müddətdir ki, tənhalıq sağlamlıq üçün ciddi təhlükə hesab edilə və bəzi ekspertlər onun təsirini gündə 15 siqaret çəkməklə müqayisə etsələr də, beynəlxalq alimlər qrupunun yeni araşdırması tənhalığın ölüm hallarının artması ilə əlaqəli olmadığını göstərib.

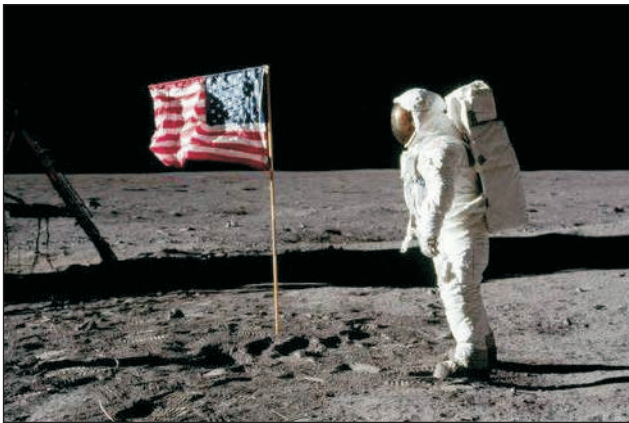
"Nəticələrimiz təkiyin özünün ölüm riskini artırdığına dair qurulmuş fikirlərə qarşı çıxır. Biz göstərdik ki, evdə qulluq kontekstində belə deyil", deyə baş müəllif professor Bonaventure Egbuji bildirib.

Tədqiqat maraqlı bir qanunauyğunluğu da üzə çıxarıb: tənhalıq nisbətən yaxşı fiziki vəziyyətdə olan və yaxınlarından daha az dəstək alanlar arasında daha çox müşahidə olunub. Bu, yaşlı insanlarda tənhalığın yalnız sağlamlığın pisi olması ilə deyil, həm də sosial əlaqənin olmaması ilə əlaqəli olduğunu göstərə bilər.

Müəlliflər vurğulayırlar ki, tənhalıq psixi sağlamlıq üçün təhlükə yaratmaqda davam edir və bu, birbaşa ölümə nəticələnməyə belə, mühüm ictimai sağlamlıq problemi hesab edilməlidir. Həmmüəllif, professor Con Hirds bildirib: "Tənhalıq öldürmür, lakin bu onu gözərd etmək demək deyil. Bu, həyat keyfiyyətini aşağı salır və evdə qulluq xidmətləri tənha insanların sosial əlaqələrini dəstəkləmək üçün daha çox iş görməlidir".

Alimlər müxtəlif amillərin tənhalıq və sağlamlıq arasındakı əlaqəyə necə təsir etdiyini anlamaq üçün əlavə araşdırmalara çağırırlar.

## Ay torpağının sirri 50 ildən sonra açıldı



1972-ci ildə "Apollon-17" missiyası zamanı Aya aparılan və Yerə gətirilən mini-atür şüşə kürəciklərin mənsəyi müasir texnologiyalar

sayəsində məlum olub. Milli.Az xəbər verir ki, alimlər müəyyən ediblər ki, bu kürəciklər 3,3-3,6 milyard

il əvvəl Ayda baş vermiş vulkanik partlayışlar nəticəsində yaranıb.

Tədqiqatlarda atom tomoqrafiyası və elektron mikroskopıya istifadə edilərək kürəciklərin əmələ gəlmə şəraiti öyrənilib. Qara və narıncı kürəciklərin kimyəvi tərkibində fərqlər aşkar edilib, bu isə Ayın vulkanik keçmişindəki dəyişiklikləri göstərir. Bu kəşf Ayın geoloji tarixini anlamaq üçün əhəmiyyətlidir.



## Kişilərin saqqalı it tükündən də zərərli - Həkimdən XƏBƏRDARLIQ

**K**işilərin saqqalı itlərin tükündən daha çox mikrob daşıya bilər. Bu barədə sosial şəbəkələrdə məlumatlar yayılıb. Mikrobioloqların araşdırmalarına görə, saqqalda istilik, rütubət yüksək olduğundan mikroorqanizmlərin çoxalması üçün əlverişli şərait yaranır. Hətta bəzi hallarda saqqaldakı bakteriyaların miqdarı həmmam otağında müəyyən səthlərdən belə çox olur.

Həkim Abbas Bağirov deyir ki, tükün uzunluğu artdıqca, onun üzərində patoloji amillərin yığılma səthi də genişlənir: "Uzun və sıx tüklər arasında yaranan mühit müxtəlif patogenlərin inkişafı üçün əlverişli şərait yaradır. Bu isə həm insan orqanizminin sağlamlığına zərər vurur, həm də ətrafdakılar üçün yoluxma riski yaradır. Belə hallarda ekzema, dəri göbəkəkləri kimi xəstəliklərə rast gəlinə bilər".

Kişilər saqqallılarına tez-tez toxunaraq üzlərində yeni mikroorqanizmlərə münbit şərait yaradırlar. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, saqqala düzgün qulluq edilməməsi həftə qasıq bitirini yaranmasına səbəb ola bilər.

## Bunları bilirsinizmi?

- \* 1 saat qulaqlıqdan istifadə qulaqdakı mikrobların sayını 700 faiz artırır.
- \* Barmaq izləri kimi hər insanın özünəməxsus dil izi də var.
- \* Beethoven son əsərini kar halda bəstələyib.
- \* Eyfel qülləsinin hazırlanmasında 6400 ton ağırlığında 18.100 ədəd dəmir parçasından istifadə edilib.
- \* İnsan orqanizmindəki bütün damarların uzunluğu 15 min km-dir.
- \* Bir futbolçu topa hər dəfə başı ilə vürəndə, beynində min hüceyrə ölür.
- \* İnsanın başında orta hesabla 30.000-100.000 ədəd saç var. Hər gün onlardan 100-ü tökülür.
- \* Amerikalıların 60 faizi ölkələrini xəritədə tapa bilmir.
- \* Dünyadakı kişilərin 10, qadınların 100 faizi solaxaydır.
- \* Qədim Çində valideynlərin ad günündə verilən ən yaxşı hədiyyə təbüt hesab olunurdu.
- \* Güneş sisteminə daxil olan bütün planetləri bir tək Yupiterin içinə sığdırmaq mümkündür.
- \* Britaniya kraliçasının imperiya tacında düz 1783 brilyat qaş düzülüb. Onların arasında ən məşhuru 309 karatlıq Afrika ulduzu»dur.
- \* Hec bir kağız vərəqini yeddi dəfədən artıq bərabər qatlamaq mümkün deyil.
- \* Kişilər qadınlara nisbətən üç dəfə çox intihar edirlər. Ancaq qadınlar kişilərdən üç dəfə artıq intihar cəhdi edirlər.
- \* Dünyada ən çox poçt şöbəsi olan ölkə Hindistandır. Orada 152 792 poçt şöbəsi fəaliyyət göstərir.
- \* 1950-ci ildə Çində orta insan ömrü 35 il olduğu halda, 2000-ci ildə bu rəqəm 70-ə çatıb.
- \* 39-cu ABŞ prezidenti Cimmi Karter dəqiqədə 2000 söz sürətlə oxumağı bacarırmış.

## Hindistandan qorxulu görüntülər: Ata azyaşlı uşağını aslanın belinə minməyə məcbur etdi



**H**indistandan olan ata balaca uşağını aslanla şəkildə çəkdirməyə məcbur etdiyi üçün sosial şəbəkələrdə tənqid edilib. Hadisə Karnataka ştatındakı şəxsi zooparklardan birində baş verib. Yayınlanan videogörüntülərdə bir kişinin uşağı aslanın olduğu qəfəsə yaxınlaşdığı və şəkildə çəkdirmək üçün onu yırtıcının belinə oturtmağa çalışdığı görünür. Uşağın açıq-aydın qorxmasına və ağlayaraq geri çəkilməsinə baxmayaraq, ata onun qorxusuna məhəl qoymadan israrla yenidən yerinə qaytarmağa çalışır.

Video qısa zamanda sosial şəbəkələrdə populyarlıq qazanıb. Şərhlər arasında fikir ayrılığı yaranıb: bəziləri atanın bu davranışını qəbul edilməz və qəddar adlandırır, digərləri isə bunun uşağa qorxularının öhdəsindən gəlməyi öyrətməyin bir yolu olduğunu bildirir. Uşaq inkişafı üzrə ekspertlər də məsələni şərh edərək qeyd ediblər ki, potensial təhlükəli heyvanlarla təmasda olmağa məcbur edilmək uşaqda psixoloji travma yarada bilər. Onlar valideynləri övladlarının emosionalına hörmətlə yanaşmağa və onları panik qorxuya səbəb olan vəziyyətlərə salmamağa çağırırlar. Zoopark nümayəndəsi bildirib ki, işçilər bu cür davranışları təqdir etmirlər və ziyarətçilərin, xüsusən də uşaqların təhlükəsizliyinin prioritet olmasının vacibliyini xatırladıblar. Bu arada polis ataya qarşı oğluna qarşı sərt davranışla bağlı mümkün ittiham irəli sürülməsini nəzərdən keçirir.

## Kişilərin 76, qadınların isə 59 faizi yataqda köhnə sevgililəri haqqında düşünür

**E**htiraslanan zaman keçmiş sevgili haqqında düşünməkdə utanverici heç nə yoxdur. Çünki siz tək deyilsiniz. Kişilərin 76, qadınların isə 59 faizi yataqda köhnə sevgililərini xəyallarında canlandırırlar.

Teleqraf xəbər verir ki, bu qənaətə seksoloq Kristi Overstreet gəlib.

"Narahat olmağa dəyməz. Cinsi performansınızı yaxşılaşdırmaq üçün keçmişdən istifadə edə bilərsiniz", - deyər K.Overstreet bildirib.

Psixoterapevt Pamela Stevenson Connolly isə əlavə edir ki, qadağan olunmuş meyvə şirindir, buna görə də artıq birlikdə ola bilməyəcəyiniz biri barədə seksual xəyallarınız həyəcanvericidir. Təkcə subaylar deyil, evlilər də seks zamanı xəyal qururlar.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

**Baş redaktor:**  
**Nazim SABİROĞLU**

e-mail adres: [venimusavat@mail.ru](mailto:venimusavat@mail.ru)

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,  
R.Rüstəmov küçəsi  
2528-ci məhəllə ev 44/d  
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

**Redaktor:**  
**Emil SALAMOĞLU**

Lisenzia N: B 114  
SAYI: 1.500